

Învierea Domnului, o perpetuă înfiere a omului

*Iubitului nostru cler,
cinului monahal și tuturor
dreptmăritorilor creștini
din această de Dumnezeu păzită
și binecuvântată eparhie,
har, milă și pace
de la Îndurătorul Dumnezeu,
iar de la noi
părintească dragoste!*

**Iubiții mei fii duhovnicești,
Hristos a înviat!**

După ce am petrecut Săptămâna Patimilor, în care am re trăit cu evlavie ultimele momente din viața lui Iisus Hristos, Fiul Omului, Fiul lui Dumnezeu, începem o nouă săptămână de bucurie duhovnicească, în care fiecare zi este o „Duminică“, adică o zi a Învierii.

Iisus a murit vineri, către orele 15 și a fost înmormântat imediat într-un mormânt nou, ce aparținea lui Iosif din Arimateea. Evident că se împlineau cuvintele Lui pe care le spusese mai înainte: „*Vulpile au vizuini, iar Fiul Omului nu are unde să-Și plece capul*“ (Matei 8, 20). În acest sens, El, Făcătorul cerului și al pământului, nu avea nici locuință, deci nici loc unde să Se înmormânteze. A primit mormântul cu împrumut, pentru trei zile, de la un pământean. Așadar, moartea lui fizică a fost într-un tot reală și evidentă. După atâtea schingiurii, bătăi, cruce, El, Omul Iisus, Și-a dat sufletul zicând: „*Săvârșitu-S-a!*“ (Ioan 19, 30).

Îngeri, martori ai Învierii

Din punct de vedere istoric, moartea lui Hristos a survenit în momentul când la poporul ales începea Sabatul, o perioadă de reculegere, de repaus, când nimeni nu se mai putea implica în pregătirea ritualului înmormântării. La acea vreme era mai importantă legea decât iubirea față de om, de aceea se ajunsese la o exagerată respectare a ei, de multe ori în detrimentul a ceea ce ea trebuia să protejeze. De aceea femeile mironosițe au așteptat nerăbdătoare să treacă timpul Sabatului și a doua zi, „*foarte de dimineată*“ (Luca 24, 1) au plecat cu grabă la mormânt pentru a împlini practica iudaică de pregătire a trupului celui mort, continuând ceea ce începuseră vineri seară, înaintea Sabatului. Ele căutau trupul mort al Domnului, pe Care, împreună cu Iosif din

Arimateea și Ioan, îl coborâseră cu durere de pe cruce. Au găsit însă mormântul gol și ca martori ai învierii doi îngeri în veșminte strălucitoare, care le-au întâmpinat cu niște cuvinte memorabile: „*De ce căutați pe Cel viu între cei morți? Nu este aici, ci S-a sculat*“ (Luca 24, 5-6). Această vestire a adevărului învierii de către îngeri, precum și încredințarea apostolilor despre aceasta au constituit fundamentul divin al teologiei și credinței creștine, devenind constanta de care se leagă intim întreaga viață creștină, Învierea Domnului fiind nu doar un eveniment solemn la care suntem chemați să participăm printr-o anumită pregătire, într-o anumită zi din an, ci o trăire reală, cotidiană, o stare duhovnicească permanentă ce ne umple viața.

Iubiți fii în Hristos,

De două mii de ani ne raportăm viețuirea la adevărul incontestabil al învierii și continuăm să îl mărturisim, conștienți fiind de valoarea lui, asemenea Sfântului Pavel care spunea corintenilor: „*Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este*

atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră“ (I Corinteni 15, 14). Acesta este motivul pentru care de două milenii mărturisim liturgic: „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!*“. Aceasta presupune că Iisus a înviat prin puterea proprie.

Învieri din morți au mai fost, scripturile Vechiului Testament, dar și Evangheliile consemnând câteva tocmai pentru a confirma prin Revalație faptul că adevărata destinație a omului nu este lumea aceasta. Noul Testament relatează trei astfel de situații, dar acestea nu au fost decât reanimări, adică cei înviați de Iisus au reînceput să trăiască asemenea celorlalți oameni, reluându-și viața, supunându-se legilor biologice, fiind destinați să moară din nou. Pentru Iisus, învierea nu-i reanimare, ci este cu totul altceva. Învierea Sa nu seamănă deloc cu cea a fiului văduvei din Nain, sau a lui Lazăr din Betania. Din relatările evangheliștilor, Iisus, după înviere, se comportă ca un om normal, mâncând cu apropiații Săi, făcând gesturi din ordinea umană, pentru a încredința pe contemporani de prezenta Sa reală în această lume efemeră. Însă viața Sa era alta,

Evenimentul învierii lui Iisus a bulversat istoria umanității.

adică avea un alt conținut, iar fizicul Său avea alte atribute, care nu mai aparțineau acestei lumi. Timpul, distanțele, obstacolele nu mai contau pentru El. În persoana Mântuitorului Hristos se manifesta o ființă umană înnoită, diferită de cea de până atunci. Persoana Mântuitorului este în același timp trup, dar duh mai bine zis, trup spiritualizat, înduhovnicit. El trece prin ușile încuiate și în același timp mănâncă împreună cu Apostolii, iar Toma probează veridicitatea prezentei Sale trupesti. Este greu să descriem cum trupul înviat al Mântuitorului este asemenea nouă și în același timp diferit. După înviere, trupul Său păstra stig-

matele acestei lumi, dar nu mai aparținea acestei lumi, ci unei lumi transfigurate. De aceea, evenimentul învierii lui Iisus a bulversat istoria umanității.

Prin Hristos înviat avem garanția că putem accede la Împărăția cea veșnică

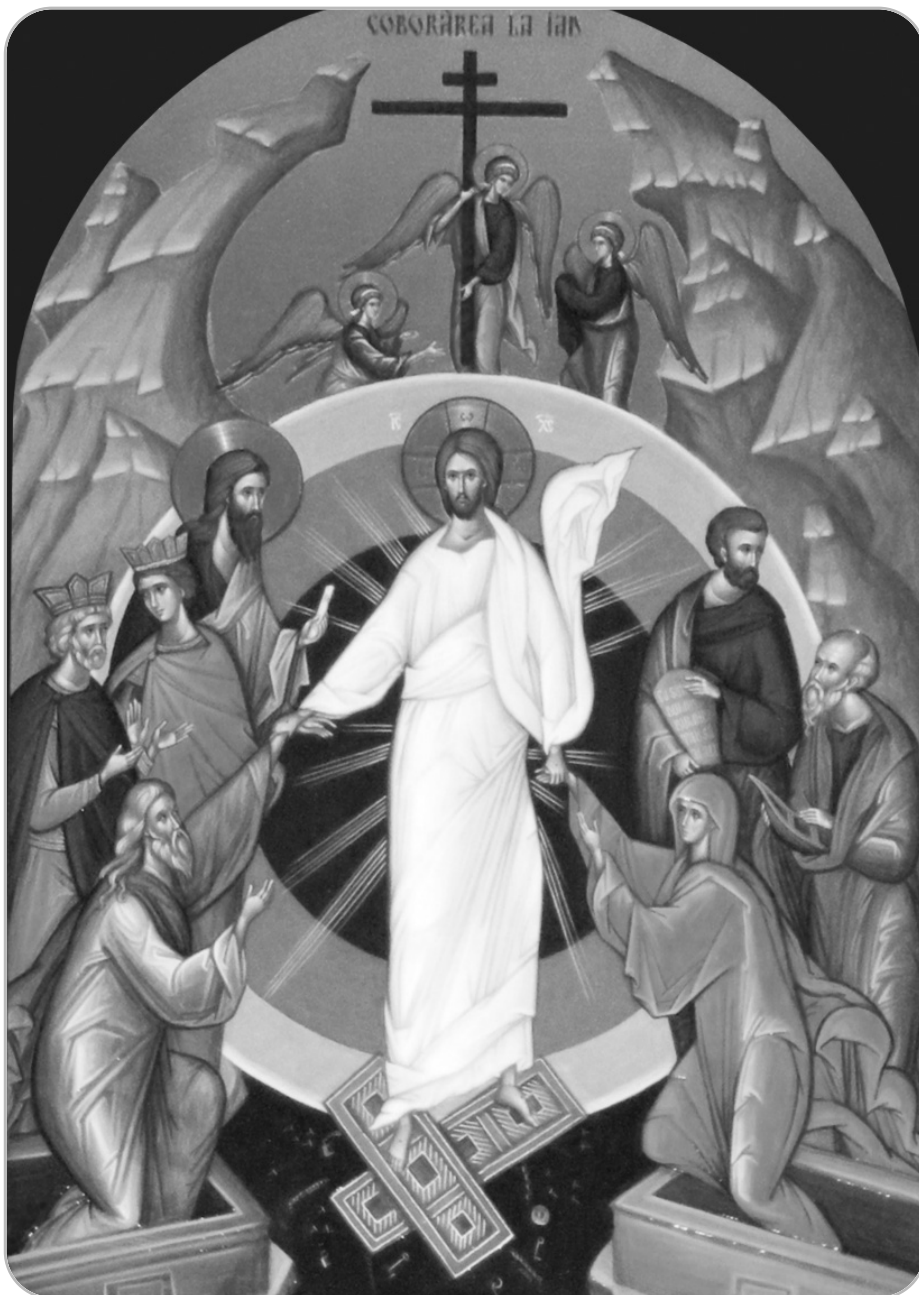
Prin învierea Lui, istoria lumii primește alte atribute, un nou sens. De la înviere se poate vorbi despre o nouă creație. Este ceea ce anunțase întru

Duhul profetul Isaia: „*Pentru că Eu voi face ceruri noi și pământ nou. Nimeni nu-și va mai aduce aminte de vremurile trecute și nimănui nu-i vor mai veni în minte, ci se vor bucura și se vor veseli de ceea ce Eu voi fi făcut, căci iată întemeiez Ierusalimul pentru bucurie și poporul lui pentru desfătare*“ (Isaia 65, 17-18). Primul beneficiar al acestei noi creații de care vorbește inspirat profetul este Iisus înviat, ceea ce spune și Sfântul Pavel că El este *primul născut din întreaga creație* (cf. I Coloseni, 1, 18). În persoana Mântuitorului era concentrată întreaga umanitate, iar în acest sens El este primul Om Care a împlinit acest destin, traversând prin moarte spre Împărăția cea veșnică. Împărăția aceasta deschisă de Fiul omului este pregătită nouă. De aceea prin Hristos înviat noi avem garanția că vom accede la această împărăție, unde dragostea nu mai este impregnată de ambiguitate, ci este pură, căci Dumnezeu este totul întru toate, iar lucrurile devin spirituale.

Iubiți fii suflați,

Această nouă creație în care Hristos este primul născut poate fi experimentată încă de aici; ea nu este ipotetică, este o realitate care este trăită încă din lumea aceasta. Dacă în Biserica lui Hristos trăim sensul profund al Botezului, simțim deja premisele acestei împărății. Pentru că în apele baptilmale Hristos a lăsat germeii Învierii, fiecare din cei ce se afundă în astfel de ape, ieșind din ele devin fii ai noii împărății, îmbrăcați cu haină luminoasă. Aceasta este de fapt și misiunea Bisericii: anunțarea Evangheliei și botezul în numele Preasfintei Treimi, semnificând comunicarea duhului lui Hristos înviat tuturor oamenilor.

„Pentru ce ne botezăm?“ se întreabă episcopul cel mai înțelept din toate timpurile al parohiei noastre, Melchisedec Ștefănescu, în cuvântul său din Sâmbăta Mare a Paștilor. „Spre iertarea păcatelor!“ ne răspunde Biserica. Adică, subliniind această idee, ne botezăm pentru sfințirea firii noastre cea pângărită de păcat prin nepăstrarea chipului lui Dumnezeu în ea, pentru întoarcerea la nevinovăția primară și la icsușina spre faptă bună și fericire. Noi ieșim din cristelniță ca fii ai lui Dumnezeu cu dreptul de a moșteni viața veșnică, deoarece aici ne-am îmbrăcat prin credință în meritele Răscumpărătorului Căruia Îi aparțin toate bunurile vieții veșnice. Astfel, botezându-ne spre iertarea păcatelor, noi ne scufundăm în chip văzut în apă și în chip nevăzut în moartea și sângele lui Hristos, în harul Duhului Sfânt și această scufundare face lucrător botezul văzut, cu apă, care în sine nu ar avea nicio lucrare asupra sufletului. Depărtați de la cristelniță, credința în Cel răstignit și harul se va îndepărta odată cu ea și din această cauză nu va fi nicio iertare de păcate prin Botez. Luați Crucea și

Icoana Învierii Domnului, realizată în atelierul Mănăstirii Diaconesti

Fiecare creștin trebuie să accepte să trăiască în fiecare clipă a vieții sale moartea și învierea Domnului, adică să înțeleagă faptul că viața sa este o continuă trecere prin moarte la o nouă creație.

⇒ botezul nu va mai fi.“ (Episcop Melchisedec Ștefănescu, *Cuvinte din Cuvânt*).

Așadar, în lumina crucii și Învierii lui Hristos, înțelegem ceea ce este un creștin botezat. Fiecare creștin trebuie să accepte să trăiască în fiecare clipă a vieții sale moartea și învierea Domnului, adică să înțeleagă faptul că viața sa este o continuă trecere prin moarte la o nouă creație, până ajunge să se nască în viața veșnică.

Prea iubiți fii duhovnicești,

Anul acesta, Învierea Domnului ne aduce în memorie pe unul dintre cei mai importanți episcopi predecesori ai noștri, care a marcat timpul său ca nimeni altul, Melchisedec Ștefănescu. Se împlinesc 120 de ani de la trecerea lui în veșnicia lui Dumnezeu. Este binecunoscut faptul că din anul 2000, Centrul nostru eparhial s-a preocupat

de restaurarea chipului emblematic al *celui mai învățat episcop al românilor*, organizând diferite manifestări cultural-religioase, puse sub genericul „Zilele Melchisedec Ștefănescu“. Acestea au devenit niște trepte pe care urcându-le descoperim una dintre cele mai mari personalități ce a risipit prin lumina înțelepciunii sale întunericul sfârșitului de veac al XIX-lea. Toate au culminat nu numai prin punerea în evidență a activităților și operelor sale, ci și prin dobândirea și restaurarea întregului ansamblu edilitar ce a aparținut ierarhului româșcan. Este o bucurie pentru mine și o mare împlinire să știu că întreg ansamblul melchisedechian s-a înnoit și personalitatea ierarhului academician a fost pusă în panteonul marilor ierarhi care s-au preocupat de dezrobirea neamului românesc și de definirea identității Bisericii strămoșești.

Dacă de 120 de ani Melchisedec își doarme somnul de veci alături de fratele său, episcopul Valerian Ștefănescu, în ultimii ani se vorbește tot mai mult de structurarea identității spirituale și culturale a poporului român într-o lume în permanentă schimbare și secularizare. Or Episcopul Melchisedec este unul dintre ierarhii români cei mai fervenți în dobândirea acestor sfinte idealuri pentru neamul românesc. Asemenea confratelui întru arhierie din Transilvania, Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, aici, în Moldova, strălucea ca o lumină de Paști pe care întunericul n-a cuprins-o Episcopul Melchisedec, prin ortodoxia credinței și promovarea valorilor ei.

Iubiți fii sufletești,

Având atâta nor de mărturii și atâtea exemple pozitive de la înaintașii noștri, nutrim speranța că veți participa ca și până acum la toate chemările sfintei noastre Biserici și veți răspunde fiecare, cu darul său, la statornicirea sfintelor tradiții ortodoxe într-o lume din ce în ce mai neliniștită și bolnavă în sens spiritual. Să ne rugăm lui Hristos înviat să ne dea răbdare în încercări, în boli și în necazuri, ca izbăvindu-ne de duhurile răutății să slăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită!

Încredințându-vă de toată dragostea în Hristos-Domnul, rămân al vostru păstor sufletesc, care vă dorește tot binele și mântuirea sufletelor!

**Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!**

Al vostru păstor și pururea către Domnul rugător,

**Eftimie,
Arhiepiscop al Romanului
și Bacăului**

*Data în reședința noastră arhiepiscopală
de la Roman, aprilie 2012*

Postul Mare - călătoria spre întâlnirea cu Hristos cel înviat

Postul este o experiență de viață întâlnită în diverse forme la toate religiile lumii. Inițial, acesta era legat de diferite ritualuri, în special de cele funerare, având un caracter curățitor. Ulterior, a căpătat un caracter religios, fiind practicat ca mijloc de penitență și purificare, sau în vederea obținerii unei stări metafizice sau supranaturale. Conotația cea mai înaltă a acestei experiențe ascetice s-a regăsit în Creștinism, postul cel adevărat fiind considerat un act de cult sau act liturgic.

† **Ioachim BĂCĂUANUL,**
Episcop-vicar al
Arhiepiscopiei Romanului
și Bacăului

În Vechiul Testament, la poporul ales se considera că postul era rânduit de Dumnezeu, toate prescripțiile referitoare la timpul și modalitatea ținerii lui fiind reglementate prin dispoziții ce se regăseau în Lege. Pe lângă postul săptămânal (Luca 18, 12) mai erau și posturi de circumstanță, ținute pentru evitarea mâniei divine. Se întâlnesc însă și posturi individuale de mai multe zile, cum ar fi cel ținut de Moise în Sinai (Ieșirea 34, 28) sau de către Daniel în Babilon (Daniel 10, 2-3). Cert este că postul alimentar era însoțit de rugăciune și părerea de rău pentru păcatele săvârșite, plângerea, presărarea cenușii pe cap etc. Profetii au fost cei care au încercat să accentueze latura spirituală a postului, ferindu-l de formalismul în care căzuse, asemenea tuturor actelor de cult ebraice, și conjugându-l cu actele de milostenie și po-căință sinceră.

Postul, ascensiune ascetică spre Înviere

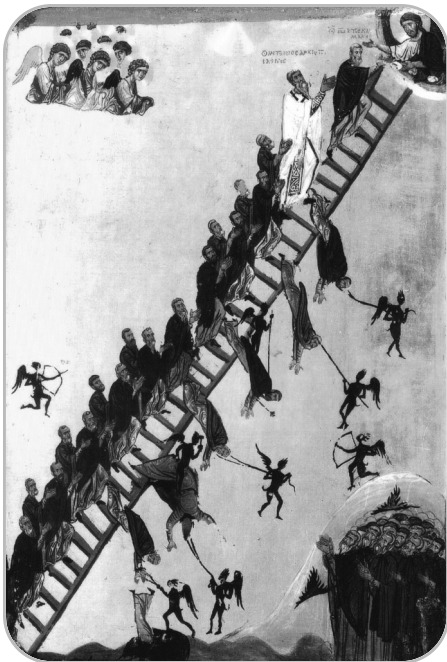
În practica creștină s-a accentuat în special sensul spiritual al postului, ca efort duhovnicesc susținut, de dominare a pornirilor pătimase ale trupului, care ar putea să subjuge ființa umană în integralitatea ei și convertirea lor sub domnia spiritului luminat de harul divin. Postul nu poate fi privit unilateral, doar ca renunțare temporară la satisfacerea unei nevoi alimentare, ci este înainte de toate un exercițiu ascetic de înnoire a vieții și redare a sănătății spirituale printr-un echilibru lăuntric în care spiritul luminat de Dumnezeu orientează soteriologic ființa umană în integralitatea ei. Despre un post desăvârșit se poate vorbi doar atunci când abținerea alimentară este conjugată cu ascensiunea duhovnicească a voinței și rațiunii într-o încercare de înfrânare și curățire. Postul nu poate fi înțeles doar ca efort spiritual de învingere a răului din noi, ci și ca dorința sublimă de înaltare a ființei până la asemănarea cu Dumnezeu, până la gradul în care hrana fizică nu mai reprezintă o necesitate, ea schimbându-și radical substanța și devenind hrana spirituală a prezentei iubitoare a lui Dumnezeu. Este motivul pentru care spunem că Euharistia reprezintă corolarul postului, motivația fundamentală a nevointelor ascetice.

Nu putem concepe o motivație pur medicală a postului decât în sensul unei vindecări ce se realizează prin intermediul Tainei și al mijloacelor eclesiale, ca „medicamente“ ce pot conduce la sănătatea naturală a omului înduhovnicit. Însă postul circumscris valorilor și preceptelor medicinei moderne nu are valoare mântuitoare, deoarece îi lipsesc tocmai „ingredientele“ care din interior, într-un efort deliberat transfigurator, orientează pe om către sursele existenței sale autentice: cânta, jertfa, evlavia.

Între cele patru posturi de peste an, cel mai complex ca trăire duhovnicească, dar și ca semnificații religioase este Postul Mare. În primele secole creștine, rânduiala Bisericii prevedea norme foarte precise de natură ascetică referitoare la pregătirea necesară catehumenilor care în această perioadă trebuiau să primească Botezul, dar în același timp erau prevăzute și norme referitoare la cei care primiseră deja Botezul și care se nevoiau pentru întâmpinarea celei mai mari sărbători creștine. Practica Postului Păresimilor este o instituție de origine apostolică, ce de la sfârșitul secolului al III-lea a fost împărțită în două perioade distincte: postul prepascal și postul Paștelui. Abia după Sinodul I ecumenic, în Răsăritul creștin se va generaliza practica antiohiană a postului de 7 săptămâni. Deși caracterul

Postul Mare e în același timp o stare ce cuprinde întreaga noastră ființă, o deschidere a inimii către realitățile Duhului pentru ca prin foamea și setea fizice, ea să simtă foamea și setea după comuniunea cu Dumnezeu.

Scara Sf. Ioan Climax, o cale a virtuților ce au ca punct terminus întâlnirea cu Hristos

catehumental al postului va fi înlocuit treptat de cel penitențial, sensul inițial al său rămâne neschimbat: *ascensiune ascetică spre Înviere*.

Innologia Postului Mare sau cântecul lacrimilor

Paștile, ca destinație a călătoriei duhovnicești a Postului Mare, este înțeles nu doar ca o comemorare anuală a unui eveniment biblic și istoric, ci mai ales ca o biruintă a morții și începutul unei vieți noi izvorâte din mormântul gol al lui Hristos și dăruită nouă în ziua Botezului, când ne-am îmbrăcat în Hristos, trecând prin moartea și Învierea Sa. Această viață nouă în Hristos are capacitatea de a ne schimba perspectiva înțelegerii morții a cărei natură a fost schimbată prin însăși moartea lui Hristos, Care a făcut din ea o poartă spre Dumnezeu, o trecere de la viață spre adevărata Viață. Tot complexul actelor liturgice din Păsimi au darul de a ne revela adevărata calitate a vieții spirituale în Hristos, deschizându-ne perspectivei pascale, care este adevăratul centru al vieții liturgice a Bisericii. În felul acesta, anul liturgic este orientat spre Paști, iar Postul Mare este mijlocul prin care trăim Paștile nu ca pe o ocazie de a experia varietăți culinare, ci mai ales ca pe un prilej de a ne elibera de *omul cel vechi* și de a intra în atmosfera sfântă degajată de *omul cel nou*. Chiar dacă instituția catehumentului nu mai există astăzi, postul, ca pregătire a întâlnirii cu darurile baptismale este încă valabil deoarece noi, de multe ori, chiar botezați, pierdem în uitare semnificația lor (a darurilor) și de aceea Paștile este un timp al întoarcerii și reactualizării aces-

tora, iar postul, mijlocul ascetic de pregătirea pentru această întoarcere.

Postul Mare e în același timp o stare ce cuprinde întreaga noastră ființă, o deschidere a inimii către realitățile Duhului pentru ca prin foamea și setea fizice, ea să simtă foamea și setea după comuniunea tainică cu Dumnezeu. Această stare și atmosferă ce ne transfigurează reies din tonalitatea liturgică a slujbelor, din frumusețea lăuntrică a tânguirii imnologiei Triodului.

Rugăciunea emblematică a Postului Mare este „Rugăciunea Sfântului Efreim Sirul”. Această rugăciune ocupă un loc important în cadrul slujbelor specifice perioadei Triodului, ea conținând toate elementele pozitive și negative ale vieții spirituale, fiind o cale de curățire a ființei celui ce se nevoiește, de toate neajunsurile provocate de patimile ce ne întunecă întâlnirea filială cu Dumnezeu. Metaniile ce însoțesc rostirea acestei rugăciuni sunt acte psihosomatice ce semnifică moartea față de păcat și învierea împreună cu Hristos.

Conținutul liturgic al Triodului accentuează latura penitențială a vieții duhovnicești și atrage atenția asupra înțelegerii superficiale a postului, indicându-ne în același timp elementele ce ne pot conduce la înțelegerea adevăratului sens al său, ca întoarcere la viața „normală”, firească a comuniunii cu Dumnezeu: curățirea, dragostea jertfelnică, cumpătarea, dreptatea, smerenia. Constanta tematică pe care o întâlnim în innologia Păsimilor este relația dintre răstignire și Înviere, o adevărată pedagogie duhovnicească ce traduce liturgic planul divin de mântuire a omului și care indică faptul că orice suferință umană în umbra Crucii are ca finalitate bucuria întâlnirii cu Hristos. Fiecare dintre imnele cântate în cele 40 de zile ale postului este o fărâma de har a mesei pascale ce anticipează Învierea, într-o atmosferă de bucurie reținută, sobră, constituindu-se totodată ca adevăratul imbold al efortului ascetic.

Canonul Sfântului Andrei Criteanul explorează adâncurile întunecate ale sufletului, revelându-ne o cunoaștere reală a lui, o necesitate a constientizării prezenței păcatului până în cele mai intime cute ale ființei, precum și dorința de reabilitare prin pocăință. Sufletul omului este prezentat ca fiind parte integrantă a luptei dintre Dumnezeu și duhurile întunecate ale văzduhului și martor al evenimentelor istoriei sfinte. Rolul Canonului este de a ne conduce prin pocăință spre împăcarea cu Dumnezeu, ca deschidere a noastră spre iubirea Sa. În această atmosferă penitențială, în care suntem introduși prin repetarea stihului-refren „miluiește-mă Dumnezeule, miluiește-

mă”, păcatul e văzut ca o deviere a iubirii noastre ce nu mai e orientată spre Dumnezeu, ci spre creație, într-o atitudine idolatră.

Postul sau pedagogia penitenței și a ascezei

Călătoria Postului Mare are ca destinație întâlnirea cu Hristos înviat, iar în această perioadă, fiecare sfârșit al săptămânii este un timp anticipativ al bucuriei împărtășirii din Lumina nemuririi. De aceea, sâmbetele Postului Mare sunt considerate zile de sărbătoare. De altfel, toate sâmbetele anului liturgic își găsesc înțelesurile în sâmbăta învierii lui Lazăr, ca împlinire a promisiunii lui Hristos și preambul al învierii tuturor oamenilor întru El și în sâmbăta Paștilor, când moartea este înțeleasă ca trecere spre viața nouă în Hristos. Sâmbetele Postului Mare sunt zile euharistice și conțin în același timp dimensiunea învierii ca speranță pentru cei repausați care au adormit întru această nădejde. Cele două sâmbete subliniază adevăratul înțeles al morții în Creștinism și al rugăciunii de pomnire a morților.

Fiecare dintre duminicile Postului Mare are două semnificații ce reies pe de o parte din denumirea lor, iar pe de alta din conținutul pericopei evanghelice specifice. În prima duminică, Biserica serbează biruinta Ortodoxiei asupra iconoclasmului, iar așezarea ei la începutul postului e semn că perioada

ce tocmai a început este una a luptei duhovnicești ce trebuie să scape tendințelor idolatrizante față de creație și în același timp să fie următoare Chipului ce a adus pe om din neființă la ființă. A doua duminică, închinată Sfântului Grigorie, apărător al harului și luminii necreate, e așezată în această perioadă pentru a se arăta că orice efort uman independent de comuniunea harică cu Dumnezeu e sortit eșecului și nu are valoare soterio-

Caracterul pascal al Potopului reiese din faptul că el face trecerea de la o lume a păcatului spre o lume a prezenței lui Dumnezeu.

logică. A treia duminică închinată Sfintei Cruci e așezată la jumătatea postului, deoarece noi înșine trebuie să ne răstignim acestei lumi pentru a putea împlini porunca lui Hristos (Marcu 8, 34). Crucea Sa e cea care dă sens celorlalte cruci și are putere mântuitoare, așa cum cununa Sa de spini dă sens tuturor cununilor sfinților mucenici. În următoarele două duminici, Biserica cinstește pe mărturisitorii ascetismului creștin. Pe de o parte Sfântul Ioan Scărarul exprimă principiile ascetismului în scrierile sale, iar pe de alta, Sfânta Maria Egipteanca le transpune în viața sa. Scrierea Sfântului Ioan arată în același timp sensul ascendent al vieții duhovnicești, de tip epectatic, pe care îl găsim analizat și la Sfântul Grigorie de Nyssa, o cale a virtuților ce au ca punct terminus întâlnirea cu Hristos, o scară a lui Iacov ce îl angajează pe om într-un efort teandric despătimitor. Pe de altă parte, cei 47 de ani petrecuți în pustiu de către Sfânta Maria sunt calea transfiguratoare a nevoinei pustului care într-o anumită epocă creștină a fost patria pustnicilor. Pomenirea lor în post are rolul de a încuraja pe cei care sunt angajați în efortul duhovnicesc al despătimirii. În săptămâna Florilor, accentele ascetico-liturgice sunt orientate spre semnificațiile soteriologice ale învierii lui Lazăr și înfățișează pe Hristos Care Se îndreaptă spre acceptarea de bunăvoie a Crucii.

În ceea ce privește însurirea duminicilor după conținutul textelor scripturistice, ea trebuie înțeleasă ca făcând parte din programul catehetic al perioadei de început a Bisericii, ca pregătire liturgico-biblică în vederea primirii luminării de către catehumeni. Ele nu sunt prin aceasta mai puțin importante, având în vedere dispariția acestei instituții, ci se completează armonios ca semnificații cu cele amintite anterior. De aceea se poate observa în însurirea lor o ascendență a tensiunii duhovnicești a sufletului care se apropie de Hristos înviat, un continuu urcus spre Ierusalim, de aici și înțelesul de scară al postului. Dacă înainte de Duminica Sfintei Cruci Biserica ne îndeamnă la introspecție, la concentrarea minții asupra universului personal și a luptei duhovnicești, începând cu această duminică atenția e acordată tainei suferinței lui Hristos, patimilor și morții Sale. Fiecare citire scripturistă în cadrul cultului ne transpune în evenimentul istorisit, astfel încât în noaptea Paștilor, Hristos înviat îi face pe cei prezenți martori oculari ai unui eveniment ce s-a petrecut într-un timp care nu mai este evaluat din perspectiva succesiunilor evenimentelor istorice, ci unul care este încărcat de prezența lui Dumnezeu. Hristos e prezent în fiecare clipă, așa cum e prezent întreg în fiecare părticică euharistică.

Păresimile și semnificațiile sale

Astfel, Postul Mare e consacrat unei anumite perioade de timp nu întâmplător, cele patruzeci

de zile fiind puse în legătură cu evenimente biblice ce întregesc simbolic semnificațiile sale, atunci când e propus spre analiză sufletul omului. Potopul din vremea lui Noe (Facerea 7, 11-17) se întinde pe o durată de 40 de zile și 40 de nopți din porunca lui Dumnezeu, având un dublu rol: pe de o parte el trebuie să distrugă creația, care, pierzând comuniunea cu Dumnezeu, stătea sub semnul morții spirituale, al confundării creației cu Creatorul, iar pe de alta, el avea un rol curățitor, trebuind să spele pământul de păcate, pregătind în felul acesta cadrul pentru actul recreator al lui Dumnezeu. Pentru Noe, este un angajament ce-l consacră unei misiuni a cărei inițiere se petrece în cele 40 de zile de privațiuni. Astfel, caracterul pascal al Potopului reiese din faptul că el face trecerea de la o lume a păcatului spre o lume a prezenței lui Dumnezeu, Noe însuși este cel ce se pregătește prin asceză pentru această trecere, acest Paști, așteptând întâlnirea cu Dumnezeu. Pe de altă parte, Păresimile împrumută din semnificațiile Potopului, pentru că această perioadă de post e una a curățirii prin potopul lacrimilor și privațiunilor. Asemenea lui Noe, creștinul trebuie să evite tentațiile urmându-și calea. La fel ca și potopul, asceza are un dublu aspect: pe de o parte ucide patimile și îndepărtează răul, iar pe de alta înalță sufletul în lumina prezenței lui Dumnezeu. Trupul înduhovnicit, ca templu-corație în care e prezent Dumnezeu Ce stă la cârma ființei noastre, devine mediu propice și unealtă docilă a sufletului ce

caută limanul îndumnezeirii sale. La capătul potopului s-a aflat legământul dintre Dumnezeu și om, ce garantează susținerea vieții așa cum Hristos înviat e garanția și începătura celor ce se pregătesc și adorm întru această nădejde.

Tot în legătură cu cifra 40 este analizat și timpul peregrinării prin pustiu a poporului ales, un timp pascal al trecerii de la robie și exil la binecuvântarea pământului făgăduinței (Deuteronom 7, 7). Această perioadă este un timp al încercărilor ce lasă în urmă o generație nepregătită și incompatibilă cu planul lui Dumnezeu și pregătește o alta care va purta în intimitatea minții făgăduința întrupării mântuitoare a lui Mesia. Moise însuși era de 40 de ani când a fost ales profetul eliberării. Postul său desăvârșit de 40 de zile anticipează pe cel din Muntele Carantaniei și-l învrednicește să primească Legea din mâinile lui Dumnezeu. Ascensiunea sa ascetică îl face capabil de a vedea „spatele” lui Dumnezeu în întunericul apofatic al Sinaiului și-l recomandă ca fiind misticul Vechiului Testament. Ascensiunea sinaitică a lui Moise este una pascală, ce trece de la o lume idolatră la una a prezenței inefabile a lui Dumnezeu Savaot (Ieșirea 34, 28). Dacă Moise a văzut „spatele” lui Dumnezeu pe Sinai și s-a mulțumit cu aceasta, când a venit plinirea vremii, pe Tabor, a fost învrednicit să-L vadă „fața către față”, însemnând prin aceasta că „cel ce se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smereste pe sine se va înalța” (Luca 18, 14). De aceea, perioada Păresimilor

**Pericada Păresimilor este una a ascensiunii
ce lasă în urmă grijile lumii și ale trupului și se înalță
pentru a rămâne în prezența lui Hristos înviaț.**

este una a ascensiunii ce lasă în urmă grijile lumii și ale trupului și se înalță pentru a rămâne în prezența lui Hristos înviaț. Ce-și descoperă chipul îndumnezeit și coasta străpunsă. Cei care urcă Golgota despătimirii și Sinaiul iluminării sunt pregătiți pentru a accede spre Ierusalimul unirii cu Dumnezeu într-un triptic al transfigurării ființei umane după chipul și asemănarea Creatorului. Așa cum chipul lui Moise era luminat de prezența lui Dumnezeu din Sinai, ființa creștinului devine lumină pentru că Cel răstignit și înviaț și-a făcut sălaş în inima lui, luând chip euharistic în el. Timp de 40 de ani evreii au fost însoțiți de prezența lui Dumnezeu în stâlpul de foc și nor la fel cum efortul ascetului creștin e încurajat pe cale de prezența lui Hristos. Fiecare post e un munte spiritual pe care trebuie să-l escaladăm interiorizându-ne într-un mod tainic, știind că în străfundurile piscurilor sale omul cel adânc al inimii se împărtășește din prezența mântuitoare a lui Hristos: „dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne“.

Simbolistica creștină a numărului 40

Post de 40 de zile au ținut și locuitorii cetății Ninive (Iona 3, 4) de la rege și până la cei mai tineri locuitori și chiar animalele. Pocăința lor a fost îndreptată spre câștigarea milei și iertării lui Dumnezeu, Care hotărâse distrugerea cetății păcătoase și anunțase aceasta prin profetul Său, Iona. Întoarcerea lor exemplară de la păcat a schimbat planul lui Dumnezeu devenind paradigma extraordinară a comunităților care aflate în grele încercări și calamități găsesc refugiul și salvarea în implorarea ajutorului lui Dumnezeu prin renunțare și pocăință. Asemenea ninivitenilor, fiecare creștin ce experiază perioada postului trăiește cu speranța iertării prin pocăință, el trece ca și ei de la păcat la întâlnirea cu Dumnezeu iertării ca o cetate pocăită, ca un trup în care Dumnezeu e prezent, ca o biserică.

După ce a pogorât foc din cer mistuind jertfa de pe Carmel și a arătat pe adevăratul Dumnezeu, Ilie a stârnit mânia Isabellei care i-a promis moartea. De aceea a plecat în pustiu pentru a-și „ruga moartea“, însă un înger îl hrănește cu pâine și apă și-i spune să plece în muntele sfânt al lui Dumnezeu, Horeb. În spiritualitatea monastică răsăriteană, mâncarea dată de îngeri lui Ilie devine hrana patruzecimii pentru cei ce și-au consacrat vietuirea chipului îngeresc și aleargă prin pustii lumii acesteia pentru a se întâlni cu Hristos în Horebul meditației penitențiale. Hrănit cu această mâncare, Ilie postește 40 de zile (3 Regi, 19,8) trecând prin pustiu și apoi va întâlni în Horeb pe Dumnezeu a Cărui prezență va fi simțită ca o „adiere de vânt lin“ (3 Regi 19, 12) și Care îl anunță că va fi ridicat la cer. Aceasta este o întâlnire pascală cu Dumnezeu pentru Care răvna îl purtase prin cele mai grele încercări,

pentru Același Dumnezeu, Care, în „răcoarea serii“, dialoga în Rai cu Adam și Care în Păresimi însoțește efortul ascetic al celui ce cu răvna sfântă se mistuie de dorul după Dumnezeu.

Postul împodobeste chipul lăuntric al ființei

Însăși viața istorică a Fiului lui Dumnezeu stă sub semnul aceluiași număr. Astfel, la 40 de zile de la nașterea Sa este închinat la templu, casa Tatălui de a Cărui răvna va fi mistuit și pe care-l va folosi ca paradigmă a trupului Său mort și înviaț după trei zile. Prezența Sa la templu eliberează pe Simeon de suferința așteptării și-i vindecă neîncrederea, lăsându-Se purtat pe brațele sale.

Tot 40 este numărul zilelor petrecute în post de Hristos pe Carantania, descoperindu-Se ca *Noul Adam* care corectează neascultarea lui *Adam cel vechi* prin stabilirea ordinii corecte a valorilor în cadrul vieții umane, dând înțaietate celor de natură spirituală. Cunoscutul dicton: „nu trăim ca să mâncăm, ci mâncăm ca să trăim“ subliniază tocmai faptul că hrana este creată de Dumnezeu ca mijloc de comuniune cu El, ea neputând avea și dăruia viață în sine. Adam ispitit a gustat din hrana pe care a considerat-o

purtătoare de viață și a dorit să fie asemenea cu Dumnezeu, în afara sau independent de El. Considerând că hrana are viață în ea însăși și că el își poate însuși această viață, Adam a devenit robul creației prin mâncarea din ea și s-a îndepărtat de Dumnezeu, Adevăratul izvor al vieții. A murit spiritual rupând legătura comuniunii cu Dumnezeu prin robia mâncării. *Noul Adam*, în Carantania, își începe activitatea prin postire, restabilind legătura între Dumnezeu, viață și hrană, arătând că adevărata hrană care vindecă și sustine existența duhovnicească a omului este energia cuvântului divin: „*nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu*“ (Matei 4). Întreita ispitire din finalul perioadei de post a Domnului arată o dată în plus faptul că înfruntarea și biruința în lupta cu răul nu sunt posibile fără rugăciune și post. Aceste două arme duhovnicești au darul de a tempera dependența noastră față de hrană și de a așeza în făgașul natural acest afect zidit de Dumnezeu înăuntrul ființei noastre. Citatul biblic „*lăsându-L diavolul, îngerii îi slujeau*“ (Matei 4, 11) întrupează scopul oricărei asceze și anume dobândirea vieții îngeresti. Orice efort uman ne poate situa în prezența transfiguratoare a luminii sau în cea desfiguratoare a întunericii - când cedăm ispitelor, lăsându-ne prinși în cursele diavolului. Acest post al

Cei care urcă Golgota despătimirii și Sinaicul iluminării
sunt pregătiți pentru a accede spre Ierusalimul unirii
cu Dumnezeu într-un triptic al transfigurării ființei
umane după chipul și asemănarea Creatorului.

EDITORIAL

Domnului a devenit paradigma celor care se pregătesc pentru primirea tainei preotiei, dar și pentru cei care ducând viață îngerească, în perioada Păresimilor se folosesc de această experiență ascetică a lui Hristos ca de un imbold care să accentueze și mai mult vietuirea lor aspră.

În legea harului, viața publică de predicare a Cuvântului mântuitor este de 40 de luni, iar aceasta se interpune între cele 40 de zile de post total pe înălțimile Carantaniei și cele 40 de ore petrecute cu trupul în tenebrele mormântului. Așadar, 40 de luni este timpul activității mesianice a lui Hristos care L-a revelat ca Împărat, Învățător și Arhiereu. Este timpul în care Hristos a vorbit și învățat ca nimeni altul, a vindecat dinăuntru firea umană lovită de păcat și a săvârșit minuni ce L-au arătat ca pe singurul și adevăratul Dumnezeu. Este perioada smeririi Sale chenetice, ca împlinire a ascultării față de Tatăl în iconomia relației treimice cu lumea, o perioadă a suferinței și dezamăgirilor ce în final, prin moarte și înviere, au primit și dat sens operei Sale de mântuire a lumii.

Patruzecimea ascetică anticipează Învierea

De asemenea, 40 este numărul orelor petrecute de Hristos înăuntru pământului, în moartea

pe care a învins-o prin propria moarte, e un timp al tăcerii când întregul Univers a amuțit, a încrămenit, văzând pe Dătătorul vieții așezat în mormânt ca un muritor. E timpul ce ne descoperă taina atotprezenței lui Hristos Care era în același timp „în mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în Rai cu tâlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul“, toate umplându-le Cel ce este necuprins. Este timpul izbăvirii din moarte a sufletelor dreptilor Vechiului Testament, al biruinței întunericului morții în așteptarea învierii, așa cum în Vinerea Mare cântăm în slujba Prohodului.

Numărul zilelor petrecute de Hristos împreună cu apostolii de la Înviere și până la Înălțarea la cer stă, de asemenea, sub semnul cifrei 40. E o altfel de prezență tainică a Domnului Care încredințează pe apostoli de veridicitatea învierii Sale și anunță prezența Sa euharistică, interioară, prin mijlocirea Duhului Sfânt. Această realitate a prezenței Sale probată de apostolul Toma anticipează Eshatonul, ziua a opta, a împlinirii umanității îndumnezeite. Înălțarea Sa la cer confirmă dumnezeirea Sa și în același timp semnul recunoașterii Sale de către cei aleși în momentul venirii Sale în chip de Judecător (Fapte 1,11). Cele patruzeci de zile de la Înviere până la Înălțare sunt transpuse liturgic în cultul Bisericii, fiind zile ale bucuriei

împărtășite de creștinii care mărturisesc adevărul învierii dintr-o convingere ce izvorăște din trăirea prezentei lui Hristos înviat înăuntru lor. Pentru apostoli, această perioadă a fost una a ascezei spirituale a minții, o încordare a ființei ce contrar experienței lor anterioare, a cunoștințelor și practicii religioase iudaice trebuiau să înțeleagă realitatea duhovnicească a prezenței lui Hristos înviat, Cel ce a trecut prin ușile încuiate și în același timp a mâncat în fața lor. Este vorba despre o experiență ce a însemnat corectarea și destelenirea modului de a gândi a minții și deschiderea ei intuitivă spre primirea lui Hristos-Adevărul.

În viața creștină, de asemenea, întâlnim întrebuințată această perioadă de 40 de zile atunci când ne referim la peregrinarea sufletului până la judecata particulară și slujba Panaghiei. E o perioadă de așteptare înfricoșată a verdictului dreptului Judecător care poate elibera sau înrobi sufletul. Zilele de curăție ale femeii ce a născut, îmbisericirea pruncului, perioada de rugăciune specială în care creștinul se încredințează ajutorului păstorului duhovnicesc în vederea obținerii unui răspuns dumnezeiesc, postul închinat Nașterii Domnului, toate sunt puse în legătură cu numărul 40, care în acest context are înțelesul de așteptare și pregătire în vederea curățirii și întâlnirii cu Dumnezeu.

Aceste mărturii scripturistice fundamentate pe valențele cifrei 40 îmbogățesc semantic și simbolic și dau sens Postului Mare, traducând în același timp liturgic ceea ce Biblia menționează ca adevăr istoric. Asprimea și specificul acestei perioade vor să ne scoată din rutina cotidiană și din prizonieratul propriilor convingeri, spunând că suntem pelerini în lumea aceasta, administratori ai ei, că omul e rege al creației și nu rob al ei, că lumea e fereastră prin care vedem pe Dumnezeu și nu Dumnezeu însuși, că trupul nu e închisoare a sufletului sau singura realitate sortită dispariției în neant, ci templu în care e prezent Duhul Sfânt, că nu trebuie să fim dependenți până la subjugare de realitățile lumii în care ne mișcăm și suntem. Roada postului este eliberarea de sub stăpânirea nefirească a ființei umane exercitată de lucrurile lumii și recăștigarea adevăratei naturi duhovnicești izvorâte din relația cu Dumnezeu. În timpul postului foamea și nu mâncarea devine o necesitate, pentru că foamea de alimente ne descoperă adevărata ei natură care e spirituală și înseamnă în ultimă instanță foamea de Dumnezeu. De aceea în timpul postului noi ne hrănim euharistic. În felul acesta, postul fizic unit cu cel spiritual pregătesc trupul pentru a fi templu al prezenței lui Dumnezeu, iar pelerinajul nostru pascal este o continuă coborâre în străfundurile ființei, într-o permanentă nevoie de întâlnire cu Dumnezeu. Postul într-o oarecare măsură trebuie să fie o continuă stare ascetică fără sincopă bulversante, o dorință nepotolită de a simți pe Dumnezeu mereu prezent, mereu mai aproape.

Mii de suflete unite în rugăciune în Duminica Ortodoxiei, la Roman

Mii de credincioși din Roman, Bacău, Onești, Buhuși, Sascut și Moinești s-au adunat în centrul municipiului Roman pentru a participa la prima procesiune cu sfintele icoane organizată aici. Coordonată de PS Episcop Ioachim Băcăuanul, procesiunea din prima Duminică a Postului Mare a demonstrat că, în ciuda timpului nefavorabil și a problemelor cotidiene, credința constituie un factor de unitate.

După orele prânzului, la sfârșitul Sfintei Liturghii, romașcanii au început să se adune în fața statuii lui Roman Mușat din centrul orașului. Încet, pe străzile laterale și-au făcut apariția microbuze și mașini din Bacău. Cu toții, tineri și bătrâni, sfidând vântul artăgos și insistent, țineau, cu mâinile înceștate din cauza frigului, icoanele aduse pentru procesiunea din Duminica Ortodoxiei. „Este pentru prima oară când particip la un astfel de eveni-

ment. Nu știu să mai fi fost o asemenea manifestare. Am venit să mă rog la sfintele icoane în această zi din Postul Mare pentru sănătate,

mântuire, pentru familie și pentru cei dragi”, aveau să mărturisească aproape la unison credincioșii prezenți în municipiul de pe malul Moldovei.

➔ **Pelerinaj cu icoane
făcătoare de minuni**

În decorul de iarnă fărzie, sfidând temperaturile scăzute, copiii alergau făcându-și cruce și sărutând icoanele ținute pe brațe de părinții sau bunicii lor, rememorând parcă bucuria prilejuită de biruința definitivă a sfințelor icoane în veacul al IX-lea. Căldura credinței micuților se răsfrângea în ochii părinților care păreau a se umple și ei de darurile Duhului Sfânt revărsate cu atâta generozitate în sufletele acestor copii. În acordurile cântărilor psaltice intonate de tinerii de la Seminarul Teologic „Sf. Gheorghe”, la un moment dat, purtate solemn de preoți, au fost aduse și 15 icoane din cele menționate de episcopul Melchisedec Ștefănescu în „Tratat despre cinstirea și închinarea icoanelor în Biserica Ortodoxă și despre icoanele făcătoare de minuni din România”. Copii sfințite ale acestor icoane au fost dispuse în semicerc, lângă statuia lui Roman Mușat, sub coordonarea părinților eclesiarh Andrei Ioniță. Privind acest decor aveai impresia că orașul de pe malul Moldovei a însumat pentru câteva ore cele mai elocvente reprezentări ale Maicii Domnului din mănăstirile moldave și muntene. Alături de ele, pe o măsuță, a fost așezată și racla cu sfintele Moaște din Catedrala Arhiepiscopală.

Binecuvântarea arhierescă

Cu privirea plecată și rugăciunea murmurând pe buze, credincioșii păseau discret prin fata lor, lăsând frunțile să atingă odoarele sacre pentru câteva clipe. Prin evlavie și smerenie, închinându-se, aceștia au transformat inima urbei romășcane într-o capitală a dreptei credințe. În jurul orelor 16.00, în mijlocul mulțimii, au sosit și „Sfânta de la Trifesti” și Icoana Preacuratei Fecioare de la mănăstirea Giurgeni. A sosit apoi și Preasfântul Episcop Ioachim Băcăuanul, desăvârșind trupul Bisericii văzute: episcop, cler și credincioși. Pe masa dinaintea ierarhului, un bol cu ulei și un altul cu făină, care alături de inima înfrântă și smerită a fiecărui creștin, constituie jertfa oamenilor pentru Dumnezeu. Atât de puțin și atât de simplu pentru Creator! Episcopul a mulțumit tuturor pentru fap-

tu că au răspuns la chemarea Bisericii din prima Duminica a Postului Mare, pentru ajutorul acordat Fondului Central Misionar și, binecuvântându-i pe credincioși, a început Procesiunea. La un moment dat, Preasfântul Sa a rostit rugăciunea de sfințire a icoanelor, îndemnându-i pe cei prezenți să ridice icoanele. Chemarea ierarhului a transfigurat piața Roman Mușat în piața icoanelor. Apoi, o mână întinsă a ierarhului a dezlegat mulțimea pelerinilor să-și îndrepte pașii spre Catedrala Arhiepiscopală. În imne și rugăciuni, soborul celor peste 100 de preoți și miile de credincioși au pornit ușor în procesiune. „Apărătoare Doamnă, pentru biruință”, „Cu noi este Dumnezeu...” și multe alte răsuna pe strada principală a orașului. Cântările păreau că străbat toate străzile, sute de chipuri itindu-se de după perdelele apartamentelor din zonă, curioase să audă melosul bizantin.

Botezul credinței

La scurte intervale de timp, se făceau popasuri cu citiri din Sfintele Evanghelii și rugăciuni de dezlegare, amintindu-li-se tuturor că anul acesta e „Anul Sfântului Maslu și îngrijirii bolnavilor”. Cui mai păsa că vântul sfichuia cu îndărătnicie chipurile credincioșilor? Mulțimea-și exprima credința așa cum poate n-a făcut-o vreodată: public, sincer și entuziast. După aproape două ceasuri, romaș-

canii, băcăuanii, onesteni, buhușeni, moineșteni și sascutenii au ajuns în curtea Arhiepiscopiei. Trebuia doar să fi rostit în gând Rugăciunea Domnească și vedeai cum aleile, altminteri generoase și spațioase, devin neîncăpătoare pentru credincioși. Din agheazmatarul situat lângă catedrală, înconjurat de sfintele icoane, ierarhul a citit ultima rugăciune din Taina Sfântului Maslu. „Nu pun mâna mea...” îi învăluia ruga arhierescă pe toți cei de față, care și-au plecat capetele spre pământ. Aveai impresia că episcopul și-ar fi dorit să poată ajunge să-i binecuvinteze pe toți! Dar cum să ajungi la atâtea suflete în câteva momente, dacă nu doar prin puterea rugăciunii și a dragostei lui Hristos! „Bunul Dumnezeu să vă binecuvinteze pe toți, pentru credința și dragostea pe care le-ați manifestat în această Duminică a Ortodoxiei”, avea să încheie PS Părinte Episcop Ioachim, coordonatorul organizării acestei prime procesiuni din municipiul Roman. Putin după orele 18.00, evenimentul s-a încheiat. Miruți cu untelemn sfințit, oamenii au plecat spre casele lor, făcându-și cruce și mulțumind Bunului Dumnezeu! Ieșind pe sub turnul clopotniță, îi puteai vedea cum, înfăolindu-se mai strașnic mergeau spre casă. Se lăsa gerul și unii au început să-l simtă. Peste toate însă, în orașul lui Roman Mușat a rămas frumusețea și bucuria primei procesiuni cu sfintele icoane din Duminica Ortodoxiei! (pr. Ctin GHERASIM)

Activități culturale și social-misionare desfășurate în perioada Postului Mare

Pe parcursul Postului Mare, în toate protopopiatele din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului s-au desfășurat activități culturale, sociale și pastoral-misionare menite să atragă atenția asupra cultivării virtuților creștine, care trebuie să se adauge postului alimentar, pentru a-i conferi acestuia valoare duhovnicească, cu scopul de a ne curăța haina sufletului în așteptarea Învierii Domnului.

În contextul manifestărilor dedicate Anului Omagial al Sf. Maslu și îngrijirii bolnavilor, miercuri, 21 martie 2012, un impresionant sobor de preoți a săvârșit slujba Sfântului Maslu în parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Moinești.

În fiecare săptămână din Postul Mare, în special în zilele de miercuri și vineri, la mai multe parohii din Protopopiatul Moinești s-a săvârșit Taina Sfântului Maslu de obște, pentru folosul credincioșilor.

„Este continuarea unei lucrări misionare devenite deja tradiție la Moinești, cu atât mai mult cu cât anul acesta stă sub semnul «Anului omagial al Sfântului Maslu și al îngrijirii bolnavilor»” – a declarat părintele protopop, pr. dr. Costel Mareș.

Periplul duhovnicesc al slujirii Sfântului Maslu de obște a cuprins o zonă largă, din partea cea mai îndepărtată a protoieriei, cu parohiile Cotumba și Camenca, până la Pietrosu, Măgirești, Stănești, Poduri și parohiile de pe valea Tazlăului: Băsești, Românești, Enăchești, Solont, Cornet, Leontinești ș.a.

După săvârșirea slujbei în sobor, corala a susținut, în fiecare parohie, un mini-concert de cântări specifice Postului Mare.

A doua ediție a conferințelor „Trepțe spre Înviere”

În perioada 18-26 martie s-a desfășurat la Moinești, cu binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, seria prelegerilor duhovnicești „Trepțe spre Înviere”. Programul a inclus conferința „În Iisus Hristos suferința nu desfigurează

Primăria Moinești, Protocrișia Moinești, Liceul Teologic "Spina Harat" Moinești

Vă invităm
în SALA MARE a Primăriei Municipality Moinești
LA CONFERINȚELE DUHOVNICEȘTI DIN POSTUL MARE

**TREPȚE
SPRE ÎNVIERE**
ediția a II-a

PROGRAM:

Duminică 18 Martie, Ora 16⁰⁰
• invitat PS. Dr. Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

Duminică 25 Martie, Ora 16⁰⁰
• invitat pr. prof. univ. dr. Constantin Necula, profesor la Facultatea de Teologie "Andrei Șaguna" din Sibiu;

Luni 26 Martie, Ora 16⁰⁰
• invitat pr. prof. univ. dr. Ioan Cristinel Teșu, profesor la Facultatea de Teologie "Dimitrie Stăniloae" din Iași.

ci transfigurează”, susținută de PS Dr. Ioachim Băcăuanul pe 18 martie; „Maica Domnului – Bunavestire a Postului”, ce a avut loc pe 25 martie, avându-l ca invitat pr. prof. univ. dr. Constantin Necula, profesor la Facultatea de Teologie

„Andrei Șaguna” din Sibiu și „Patimile cele fără de voie, semnul iubirii milostive a lui Dumnezeu”, susținută pe 26 martie de către pr. prof. univ. dr. Ioan Cristinel Teșu, profesor la Facultatea de Teologie „Dimitrie Stăniloae” din Iași.

În cadrul conferinței „În Iisus Hristos suferința nu desfigurează, ci transfigurează”, susținută de Preasfințitul Ioachim Băcăuanul în Sala mare a Primăriei Moinești, a avut loc și lansarea cărții „Trepțe spre Înviere - Convorbiri duhovnicești în Postul Mare”, realizată sub coordonarea părintelui protopop Costel Mareș și apărută la Editura Filocalia a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. Volumul reunește cele trei conferințe susținute în Postul Mare al anului trecut (2011).

„Coordonatorul serilor duhovnicești din municipiul petroliștilor, părintele protopop Costel Mareș, a avut frumoasa idee de a aduna într-un volum lucrările susținute în sala de ședințe a Primăriei Moinești. Volumul recompune etapele unui dialog duhovnicesc deschis, ce a avut un ecou transfigurator în mințile și inimile ascultătorilor prezenți, amplificându-se și transformându-se în iubire, milostenie, fapte bune și dăruire. Ideea de a transpune aceste dialoguri într-o carte pare a fi extraordinar de bună, pentru faptul că ar putea continua lucrarea unor cuvinte

În perioada 18-26 martie, la Moinești, a avut loc a doua serie a conferințelor „Trepțe spre Înviere”

În ziua de 8 martie, la Centrul Rezidențial „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” Hârja, a avut loc o activitate organizată de Școala Generală „Ghiță Mocanu” și Protoieria Onești.

BISERICĂ ȘI
SOCIETATE

ziditoare în inimile cititorilor, de data aceasta”, spune PS Ioachim Băcăuanul, în prefața cărții.

„Parcurgând rândurile aceste cărți, cititorul va descoperi, într-o lume tot mai grăbită și mai superficială, suflul unei trăiri duhovnicești autentice, dar și răspunsuri la multe din întrebările care ne frământă astăzi. (...)”

Prin acest demers editorial nu ne facem decât o firească datorie, aceea de a mărturisi Adevărul, Care este Hristos, adunând în mănunchi experiența distinsilor noștri invitați, pentru a oferi tinerilor care Îl caută pe Hristos și credincioșilor care doresc să-L urmeze pe Hristos, o chemare la Viață.

Precizăm că fondurile obținute din difuzarea ei vor fi folosite la continuarea lucrărilor de construcție a viitorului Centru administrativ și social-filantropic al Protopopiatului Moinești, cartea fiind în felul acesta o cărămidă la temelia zidirii duhovnicești a cititorului, dar și a edificiului sus-amintit”, a subliniat părintele protopop, pr. dr. Costel Mares.

În sprijinul bătrânilor și copiilor din familii defavorizate

În cadrul programului social prin care protoieria oferă o masă caldă pe zi unui număr de 20 de copii, din școlile din Prăjești (Măgurești), Moi-

Lansarea CD-ului „Eu sunt Învierea”

La Moinești a avut loc duminică, 25 martie, lansarea CD-ului „Eu sunt Învierea!”, cu cântări ale Corului „Resurrectio” al Liceului Teoretic „Spiru Haret” din municipiu, dirijat de prof. Gabriela Biea. Evenimentul s-a desfășurat în cadrul celei de-a doua conferințe din cadrul serilor duhovnicești, „Trepte spre Înviere” organizate de protoieria Moinești, în colaborare cu Primăria Moinești și Liceul Teoretic „Spiru Haret”. CD-ul cuprinde un fragment din Paraclisul Maicii Domnului, Luminând Sfintelor Paști, Condacul Sfintelor Paști, cântările „Ziua Învierii” și „Eu sunt Învierea”.

Acest proiect a fost realizat în colaborare cu Protopopiatul Moinești și sponsorizat de câteva parohii din zonă: Parohia Poduri, Parohia Valea-Șoșii, Parohia Măgurești și Parohia Ciobănuș-Straja. Fondurile obținute prin difuzarea acestui material vor fi folosite pentru susținerea activităților social-filantropice ale corului. „Doamna profesoară Gabriela Biea a pregătit un cor de elevi în niște timpuri în care tineretul este preocupat de cu totul alte lucruri și alte moduri de a-și petrece viața. Copii aceștia nu au studii muzicale, nu au studii de conservator, dar cântarea lor sună atât de armonios și de cald, încât par un cor de teologi. Din toată inima le mulțumesc pentru această ocazie oferită, ca noi să ne simțim mai bine, să uităm de grijile cele lumesti și să fim mai aproape de cele sfinte”, a declarat prof. Cornelia Lupeș în cadrul festivității de lansare.

„Ceea ce ne face diferiți unul față de celălalt, pe noi oamenii, este sistemul de valori în care credem. Acesta ne definește ca indivizi și ca grupuri. Cu un sistem de valori ieșim din familie, cu un sistem de valori ieșim din școală, un sistem de valori promovăm în rândul persoanelor cu care venim în contact și a celorla pe care le educăm ca dascăli. Felul în care putem forma un sistem de valori dezirabil elevilor noștri este frământarea care ne urmărește și pe care o urmărim în parcursul nostru social, familial, profesional și care stă la baza activității noastre didactice. Cu multă durere în suflet constat că românii au uitat însemnătatea unor date de referință din istoria neamului. Membrii corului „Resurrectio”, dornici să participe la tot felul de activități artistice, nu numai că își fixează aceste repere istorice, dar relația lor cu școala, familia, Biserica, societatea, va fi substanțial îmbogățită”, ne-a declarat prof. Gabriela Biea, dirijorul corului.

Corul Liceului Teoretic „Spiru Haret” a fost înființat la începutul anului 2010, sub coordonarea profesoarei Gabriela Biea. Pe 3 aprilie 2011, în cadrul conferinței care l-a avut ca invitat pe Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, corul a primit binecuvântarea Preasfințitului Sale de a-și continua misiunea, cu numele „Resurrectio”. (pr. Ciprian OLTEANU)

Tineri oneșteni în sprijinul persoanelor instituționalizate

Sărbătoarea pascală este, în fiecare an, un prilej să devenim mai buni și mai darnici cu cei din jur. De aceea, în cadrul tuturor parohiilor de pe cuprinsul Protopopiatului Onești, se strâng ofrande care vor fi împărțite celor aflați în suferință. În aceste activități filantropice sunt implicați și elevii de la mai multe școli generale din municipiul Onești.

Astfel, în ziua de 8 martie, la Centrul Rezidențial „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” Hârja, a avut loc o activitate organizată de Școala Generală „Ghiță Mocanu” și Protoieria Onești. Copiii au susținut un program artistic,

au oferit flori, mici daruri și felicitări care au bucurat sufletele bătrânilor singuri și aflați în suferință. Elevii acestei școli sunt implicați de doi ani de zile într-un proiect intitulat „Cine nu are bătrâni să-și cumpere”, în cadrul căruia elevii desfășoară diverse activități dedicate bătrânilor, îndrumați de profesoara de religie Otilia Bărgăoanu și de asistentul social al protoieriei Onești, Raluca Alupeș.

Un alt grup de elevi din cadrul aceleiași școli a vizitat Centrul Rezidențial „Alexandra” din Onești pentru copii cu dizabilități. Micii voluntari creștini s-au jucat, au cântat și au oferit cadouri copiilor internați, următoarea activitate planificată fiind ca în Săptămâna Patimilor să meargă la casele bătrânilor cu daruri. În Săptămâna Luminată, ca în fiecare an, ei vor fi alături de persoanele private de libertate din Spitalul Penitenciar și Centrul de Reeducare Târgu Ocna, unde vor împărți daruri specifice acestei Sfinte Sărbători. (Raluca ALUPEȘ, asistent Protoieria Onești)

În parohiile „Sf. Nicolae“, „Sf. Trei Ierarhi“, Orbic și „Sfânta Înviere“ din Buhuși vor fi distribuite mai multe pachete cu alimente, articole vestimentare și de igienă, precum și ajutoare financiare unui număr de 40 familii defavorizate.

1 aprilie 2012 – comemorarea victimelor masacrului de la Fântâna Albă

La Fântâna Albă, pe 1 aprilie 1941, în Dumini-ca Paștelui, trupele sovietice au executat fără milă un număr de aproximativ 3.000 de civili români, locuitori din satele de pe Valea Siretului, care încercau să se retragă din Bucovina de Nord, anexată de rusi, în teritoriile noastre. La 71 de ani de la această pagină însângerată a istoriei noastre, 1 aprilie 2012 devine prima comemorare oficială a acestei jertfe pomenite din dorul de libertate, de credință și de unire.

Legea 68 din 10 mai 2011 instituie ziua de 1 aprilie ca „Zi națională de cinstire a memoriei românilor - victime ale masacrelor de la Fântâna Albă și alte zone, ale deportărilor, ale foametei și ale altor forme de represiune organizate de regimul totalitar sovietic în Ținutul Herța, nordul Bucovinei și întreaga Basarabie“.

Cu acest prilej, protopopiatul Moinești a organizat în mai multe parohii slujbe de pomenire a victimelor, lansând totodată parteneriatul educațional „Fântâna Albă - eroi martiri ai neamului românesc“. În perioada aprilie – mai 2012, Protoieria Moinești și un grup de câteva parohii, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Bacău, Colegiul Național „Vasile Alecsandri“ Bacău, Liceul Teoretic „Spiru Haret“ Moinești, Școala cu clasele I-VIII Enăchestei (Beresti-Tazlău) și Complexul Muzeal „Iulian Antonescu“, vor colabora în cadrul acestui parteneriat educațional.

Pe 1 aprilie, după Sfânta Liturghie, în parohiile implicate în proiect a fost oficiat un parastas de pomenire a victimelor masacrelor. Apoi, elevii au susținut un program artistic și au deus coroane și flori la monumentul eroilor. Activitățile urmează să continue la clasă în săptămânile următoare, încheindu-se cu vizitarea Complexului Muzeal „Iulian Antonescu“ din Bacău. **(pr. Ciprian OLTEANU, Secretar Protoieria Moinești)**

nești, dar și din câteva parohii, au fost selectați câțiva copii care au primit haine, jucării și încălțăminte. Darurile au fost trimise din Brussels, Luxembourg și Maastricht, de aceiași colaboratori care au inițiat și programul social sus-amintit.

În cadrul parteneriatului cu Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Vârstnice Răchitoasa – Bacău, Protoieria Moinești, prin parohiile sale, între care s-a evidențiat parohia Apa-Asău, a donat Centrului Răchitoasa 40 m³ lemn de foc, 100 de litri ulei alimentar, 100 de kg. de zahăr, 100 de kg. de făină de grâu, 100 de kg. de orez, 32 de kg. de paste făinoase, 60 de kg. de bulion.

Întâlnire cu profesorii de religie

În vederea inițierii unei colaborări ce se va desfășura pe parcursul întregului an și care va avea ca principal scop realizarea unor activități de parteneriat, părintele protopop a participat la cercul profesorilor de religie din zona Moinești, propunând organizarea, începând cu luna februarie, în cadrul unităților de învățământ, a unor manifestări comune ale Bisericii și Școlii, prin colaborarea dintre profesorii, învățătorii, profesorii de religie și preoții din Protopopiatul nostru. Astfel, s-au planificat activități precum: organizarea unei expoziție de icoane, a unui con-

curs de eseuri – „Sănătatea ca dar al lui Dumnezeu și responsabilitatea umană“, premiat de Protopopiatul Moinești, inițierea unor colecte organizate de elevi și distribuirea de ajutoare bolnavilor nespitalizați, precum și susținerea unor ore de religie în cadrul cărora preoții din Protopopiat vor arăta însemnătatea slujirii bolnavilor și vor detalia teme din cadrul Programului-cadru al Patriarhiei Române, propus cu prilejul Anului Omagial 2012.

Mângâiere pentru cei aflați în întristare și suferință

Cu prilejul sfințelor sărbători de Paști, în Protoieria Buhuși vor fi organizate mai multe activități filantropice precum organizarea de colecte în vederea ajutorării familiilor nevoiașe, vizite la familiile cu mulți copii și cu risc social, precum și la persoanele singure, nedeplasabile, cu handicap. Cei aproape 68 de bolnavii de la secția Psihiatrie Cronice a Spitalului orașenesc Buhuși - singura din județul Bacău destinată bolnavilor de acest fel - vor primi o masă caldă, la prânz, timp de opt zile, în perioada 15 aprilie 2012 - 23 aprilie 2012.

Acțiunea social-filantropică se va desfășura cu binecuvântarea PS Ioachim Băcăuanul, din inițiativa și sub îndrumarea Pr. Protopop Vasile Cozma, cu participarea parohiilor arondate protoieriei Buhuși (Bahna, Izvoare, Tuscani, Broșteni, Cărligi, Moldoveni II, Hociungi II, Gărlenii de Sus, Valea lui Ion, Târdeni, Lespezi, Gura Văii și Silistea I)

În parohiile „Sf. Nicolae“, „Sf. Trei Ierarhi“, Orbic și „Sfânta Înviere“ din Buhuși vor fi distribuite mai multe pachete cu alimente, articole vestimentare și de igienă, precum și ajutoare financiare unui număr de 40 familii defavorizate. **(pr. Gelu BĂRJOVANU, Secretar Protoieria Buhuși)**

Cei mai buni elevi care studiază la Seminarul Teologic „Sf. Gheorghe“ din Roman primesc în acest an școlar, cu binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, burse de studiu.

ȘTIRI

Șezători duhovnicești la biserica militară

Cu binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, la biserica militară „Sfântul Gheorghe și Eroii Neamului“ din cartierul CFR din Bacău, au avut loc, începând cu data de 17 martie, „Șezătorile duhovnicești din vremea Postului cel Mare“.

Seria conferințelor organizate de preotul militar Lucian Butnaru a fost deschisă de prep. dr. diac. Sorin Mihalache, care a vorbit sâmbătă, 17 martie, despre „Miracolul cunoașterii. Teologia și Știința în dialog despre frumusețea universului“. În data de 24 martie, prof. univ. dr. Constantin Necula, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna“

din Sibiu, a susținut o conferință având ca titlu „Maica Domnului - bunăvestire a Postului“.

Șezătorile duhovnicești s-au încheiat pe 31 martie cu o conferință pe tema „Postul și pocăința în tradiția creștină“, susținută de părintele protosinghel Hrisostom Rădășanu. (pr. Ctin GHERASIM)

Burse de studiu pentru elevii Seminarului „Sf. Gheorghe“ din Roman

Cei mai buni elevi care studiază la Seminarul Teologic „Sf. Gheorghe“ din Roman primesc în acest an școlar, cu binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, burse de studiu, ca urmare a interesului pe care eparhia îl are în vederea stimulării tinerilor care învață în cea mai reprezentativă instituție de profil din această zonă a Moldovei.

„Urmare a adresei Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Gheorghe“ Roman nr. 125/13.02.2012, în ședința Permanentei Con-

siliului eparhial, s-a aprobat acordarea a trei burse de merit pentru elevii cu rezultate deosebite la învățătură. Aceasta este o materializare a patronajului spiritual pe care Arhiepiscopia Romanului și Bacăului îl are asupra Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Gheorghe“ încă din momentul înființării, în urma strădaniilor marelui ierarh cărturar Melchisedec Ștefănescu“, a precizat preot prof. Gheorghe Smerea, directorului instituției. (pr. Ctin GHERASIM)

Cu „Școala Altfel“, mai aproape de Biserică

În săptămâna 2-6 aprilie, în întreg învățământul preuniversitar românesc s-a desfășurat, pentru prima dată, programul „Școala altfel“. În acest context, la Târgu Ocna, la inițiativa profesorilor de religie de la Colegiul Național „Costache Negri“ și Școala Generală Nr. 2, în colaborare cu parohia „Buna Vestire - Răducanu“ au avut loc activități educative și duhovnicești derulate pe parcursul întregii perioade, atât în școală cât și la biserica parohială. Astfel, în zilele de luni, marți și joi, preotul paroh a participat la orele de religie de la câteva clase de liceu din colegiu, având ca temă de discuție „Adolescenții secolului al XXI-lea“, precum și alte probleme legate de preocupările și întrebările tinerilor de azi. Au fost, de asemenea, și discuții libere, elevii pregătind diverse întrebări legate de această temă și nu numai.

De asemenea, câteva clase de nivel liceal și toți elevii de la școala generală menționată au participat, în această săptămână, la un program duhovnicesc și educativ derulat în biserica parohială, axat în principal pe discuții referitoare la post, rugăciune, spovedanie și împărtășanie. Toate aceste activități sunt oportune în contextul pregătirii duhovnicești necesare fiecărui suflet pentru bucuria Învierii Mântuitorului. (Pr. Ioan Vasile PANȚIRU, Parohia „Buna Vestire“ Tg.Ocna)

Ziua Femeii serbată la Centrul Rezidențial de la Hârja

Un impresionant și emoționant spectacol dedicat Zilei Femeii a avut loc joi, 8 martie, la Centrul Rezidențial de la Hârja, unde primesc asistență medicală și spirituală un număr de 60 de bătrâni, prin grija Centrului eparhial de la Roman. Spectacolul a fost oferit de elevii de la Școala Nr. 5 din Onești, coordonați de profesoara de religie Otilia Bărgăoanu, în cadrul proiectului „Cine nu are bătrâni să-i cumpere!“, demarat în urmă cu trei ani și derulat cu binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar

al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. Copiii le-au oferit bătrânilor flori, mărtisoare, precum și un spectacol de muzică și poezie.

În data de 7 martie 2012, bătrânii din cadrul Centrului Rezidențial pentru Îngrijirea Persoanelor Vârșnice „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare“ din Hârja au primit vizita bunicilor de la Club „60 plus“ din Bacău. Aceștia din urmă au susținut un program artistic dedicat zilei de 8 Martie, anunțând venirea primăverii. Beneficiarii

Centrului Rezidențial au fost profund impresionați, amintindu-și de familii și de momentele frumoase petrecute în tinerețe și au fredonat cântece și române alături de vizitatori și acompaniați de orgă.

La sfârșitul programului, bătrânii de la Centrul din Hârja au primit și câteva daruri simbolice: mărtisoare și felicitări confecționate manual de bătrânii de la Club, obiecte decorative, dulciuri, fructe și haine. (prof. Otilia BĂRGĂOANU)

„În ziua de naștere se pomenesc părinții...”

Bătrânii care trăiesc în Centrul Rezidențial de îngrijire a persoanelor vârstnice „Ștefan cel Mare” de la Hârja s-au bucurat în ziua de 29 martie, de prezența Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, care le-a oferit încă o dată ajutoare și s-a rugat împreună cu ei.

Într-o zi specială pentru fiecare dintre noi, ziua de naștere, ierarhul de la Roman a ales să se afle în mijloc bătrânilor de la Hârja. Această alegere, aparent neobișnuită, pe care a făcut-o Preasfinția Sa în ziua împlinirii vârstei de 58 de ani a vut o justificare: „Am considerat că trebuie să fac un gest frumos pentru cei aflați în grija noastră și în această zi. Avem cu toții părinți bătrâni, ne gândim la ei, și, din când în când îi mai vizităm. În ziua de naștere se pomenesc părinții care te-au adus pe lume. Dacă mai sunt în viață îi vizitezi, iar dacă sunt trecuți în viața veșnică faci o pomenire la mormântul lor. Personal, în același timp, avem, din încredințarea lui Dumnezeu, și numeroase responsabilități în această eparhie. Acum, pentru faptul că suntem și părintele spiritual al fiilor și fiicelor din Eparhia Romanului și Bacăului, ne-am gândit să facem un gest față de părinții altor familii, care nu mai au pe nimeni și pe care îi avem în grija noastră”, a declarat Preasfințitul Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul.

Așa cum aveau să mărturisească la unison, persoanele asistate de la Hârja au recunoscut că cel mai de preț dar a fost cel spiritual, sufletesc. „Oamenii din Centrul de la Hârja l-au întâmpinat pe ierarhul nostru cu flori și urări de bine”, a spus pr. Ilarion Mătă, directorul Centrului rezidențial de îngrijire a persoanelor vârstnice „Sfântul Ștefan cel Mare” Hârja. Bucuria bătrânilor de a-l avea în mijlocul lor pe PS Episcop Ioachim Băcăuanul a fost mare, mai ales că de mulți ani au parte de binecuvântarea Preasfinției Sale. „Nu pot descrie în cuvinte ce am simțit. Abia așteptam să mai vină un astfel de eveniment să putem aduce rugăciuni lui Dumnezeu pentru ierarhul nostru”, a afirmat o bătrână beneficiară a centrului.

Bătrânii din Centrul rezidențial de la Hârja s-au bucurat, alături de PS Episcop Ioachim și de prezența Coralei „Lumină lină”, a preoților din Protoieria Bacău, care a interpretat mai multe cântări religioase specifice perioadei liturgice în care ne aflăm.

Precizăm faptul că la data de 24 aprilie în anul 2004, cu binecuvântarea PS Ioachim

Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a fost pusă piatra de temelie a așezământului de la Hârja, care a fost deschis oficial la sfârșitul lunii mai din anul 2006. Acesta funcționează cu eforturi sustinute din partea Centrului eparhial de la Roman, pentru ca bătrânii să beneficieze de asistență medicală și spirituală, precum și de condiții optime de trai. Așezământul, vizitat periodic de PS Episcop Ioachim, adăpostește un număr de 49 bătrâni bol-

navi și neputincioși dintre care 19 sunt bărbați, iar 30 femei. Aproximativ jumătate dintre aceștia sunt imobilizați la pat și necesită îngrijiri speciale. Sunt persoane care au trăit în diferite localități, în singurătate și lipsuri, și care acum sunt asistați și îngrijiți de personalul Așezământului, sub coordonarea preotului Ilarion Mătă. De asemenea, alți bătrâni primesc îngrijire la domiciliu tot prin intermediul personalului de la Hârja. (pr. Ctin GHERASIM)

Pentru cel ce începe să-L cunoască pe Hristos,
ducând înainte o viață păcătoasă, pocăința veritabilă
îl repune în rânduiala dumnezeiască.

Sf. Maria Egipteanca sau despre virtutea căinței active

Sfânta Maria Egipteanca, a cărei zi de pomenire, 1 aprilie, a coincis anul acesta cu Duminica din Postul Mare dedicată ei, este unul dintre modelele cele mai izbitoare pe care credinciosul trebuie să le păstreze neconținut în minte pentru a-și îmboldi zelul în vederea pocăinței. Cum ar putea deznădăjdui de soarta sa constatând că o păcătoasă a găsit har la Dumnezeu pentru întoarcerea sa desăvârșită și stăruința ei în căință?

Deplasarea sărbătorii Sfintei Maria Egipteanca din ciclul Mineielor în Duminica a V-a a Postului Mare și adăugarea unui canon consacrat ei la Canonul Mare al Sfântului Andrei Cretanul fac din această sfântă modelul dispoziției de pocăință la care îndeamnă Triodul. Ce alt exemplu ar putea arăta mai bine că, „dacă vrem“, cum îi place să repete Sfântului Ioan Hrisostom, niciun păcat nu va rămâne de neiertat?¹

Prin căință, de la patimă la virtute

Sfânta Maria Egipteanca este una dintre sfințele cele mai populare ale Bisericii. Cultul ei e atestat înainte chiar de difuzarea *Vieții* scrise de Sofronie și prima mențiune explicită a prăznirii sale coboară până în secolul al XI-lea. Insistența patriarhului Sofronie asupra păcatelor Mariei și a caracterului nestăpânit al patimii sale, care întunecă cu totul în ea orice facultate rațională și o împinge spre păcat, permitea punerea în valoare a caracterului surprinzător al convertirii ei. De îndată ce a înțeles semnul dumnezeiesc care o împiedica să intre în biserică și a dobândit prin harul lui Dumnezeu conștiința păcatului ei, Maria realizează „răsturnarea“ ființei pe care o pretinde pocăința, plecând în deșert și ducând aici o viață de penitență. Așa cum Crucea „răstoarnă poli“ timpului, atunci când este actualizată de căința unită cu asceza, tot așa operează și răsturnarea polilor modului (*tropos*) existenței umane, făcând-o să treacă de la patimă la virtute. Prin căință, Maria s-a făcut, din prostituata care era, mireasă a lui Hristos. Această trecere de la o extremă la alta prin vir-

tutea căinței active a făcut din Maria Egipteanca un model pentru toți creștinii și penitenții, mai cu seamă în Postul Mare, când trebuie să o imităm și să plecăm „în pustie“ pentru a ne curăți de patimi.

Metanoia creștină

Asupra vieții Sfintei Maria Egipteanca meditam începând din Duminica a V-a, dar aceasta e de fapt continuarea unei reflecții începute în joia precedentă, când *Viața* sa scrisă de Sfântul Sofronie s-a citit ca ilustrare a marelui oficiu de căință al Canonului Sfântului Andrei Cretanul. Sfânta Maria Egipteanca apare ca exemplu al eficacității ascezei, capabilă să dea căinței întreaga sa strălucire și să restaureze ființa umană. Convertirea și viața în deșert au făcut din ea o „icoană“ a metanoiei, venerată tocmai pentru a ne conforma ei și pentru a o imita împărțându-ne astfel de harul care a îndumnezeit-o.²

În viața Sfintei Maria Egipteanca se află un episod deosebit de important: „Când am ieșit, un om m-a văzut și mi-a dat trei monede, zicându-mi: «Primește-le pe acestea, maică!». Le-am luat, am cumpărat cu ele trei pâini și le-am socotit drept pâini ale binecuvântării. Și am întrecut pe negustorul care mi-a vândut pâinile: «Care este, omule, calea care duce la Iordan?».

*Aflând poarta orașului care duce spre părțile acelea, am ieșit alergând și mergeam lacrimând. Din întrebare în întrebare am ajuns. După ce am mers toată ziua — căci era pe la ceasurile nouă dimineata, după cât bănuiesc, când am văzut Crucea — am ajuns pe la apusul soarelui la biserică Sfântului Ioan Botezătorul care se află alături de Iordan. Închinându-mă mai întâi în biserică, m-am coborât îndată la Iordan și mi-am spălat fața și mâinile cu apa aceea sfântă. După aceea m-am împărțit în biserică Înaintemergătorului cu preacuratele și de viață făcătoarele Taine. Am mâncat jumătate dintr-o pâine, am băut apă din Iordan și m-am culcat noaptea pe pământ. A doua zi de dimineață am trecut pe malul celălalt cu o mică barcă pe care am găsit-o acolo. Și iarăși m-am rugat de îndrumătoarea mea să mă călăuzească acolo unde îi este cu bună plăcere. Așa am ajuns în acest pustiu. De atunci până astăzi m-am depărtat fugind. Sălășluiesc în această pustie, așteptând pe Dumnezeul meu, Care măntuiește de deznădejde și de vifor pe cei care se întorc la El.*³

Observăm de aici că Sfânta Maria Egipteanca nu s-a spovedit înainte de a pleca în pustie, ci numai s-a împărțit.

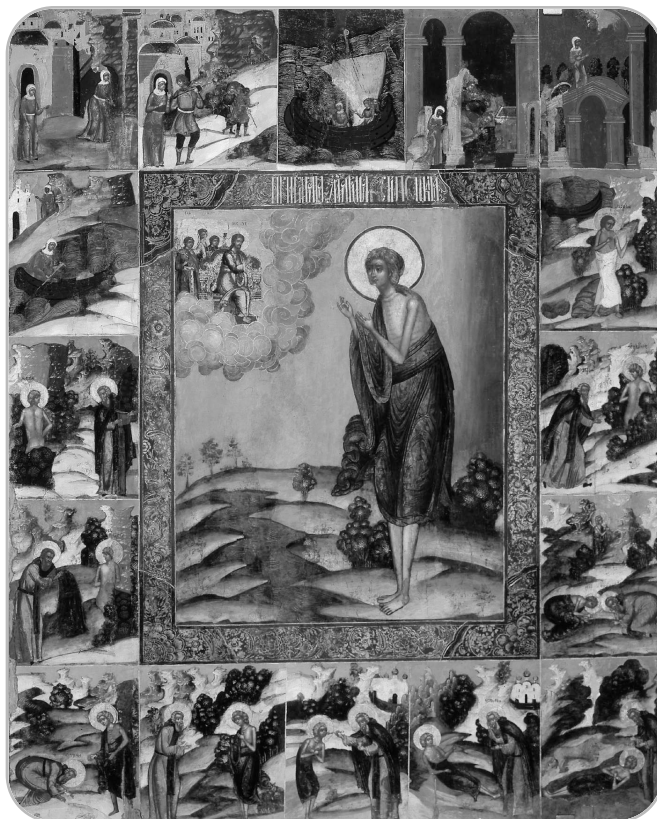
Pocăința – condiție a împărțirii

O spovedanie a sfintei o putem considera relatarea vieții ei lui Zosima. Cum se poate să te împărțești având o viață atât de păcătoasă fără să te spovedești? Numai pocăința adevărată poate face acest lucru! În acest caz, pocăința mare și hotărârea de a duce o viață extremă în pustiu împlineste condiția împărțirii. Hristos este mai presus decât reguli și decât canoane, pentru că relația cu Hristos este în primul rând o relație personală. Acest exemplu al Sfintei Maria Egipteanca ne aduce în atenție importanța pocăinței. Pentru cel ce începe să-L cunoască pe Hristos, ducând înainte o viață păcătoasă, pocăința veritabilă îl repune în rânduiala dumnezeiască. (pr. Daniel MARARI, Parohia „Izvorul Tămăduirii“ Fundu Tutovei)

¹ Makarios Simonopetritul, *Triodul explicat – mistagogia timpului liturgic*, editia a doua, traducere diac. Ioan Ică jr., Sibiu, Edit. Deisis, 2003, p. 73.

² *Ibidem*, pp. 359-361.

³ *Triodul care cuprinde slujbele bisericesti de la Duminica Vamesului până la Sfânta Înviere*, Orhei, Editura Bisericii Ortodoxe din Moldova, 1998, p. 652.

Inovații și practici neortodoxe cu privire la Taina Sfântului Maslu

Cultul este forma văzută a trăirii interioare, este oglinda în care se reflectă intensitatea sentimentelor noastre religioase. Formele noastre de cult nu sunt rezultatul unor capricii trecătoare și nici efectul unor practici personale interesate, ci sunt moștenirea de preț a unor tradiții bisericești din tipicul și practica de veacuri ale Bisericii.

Ne propunem să dezbaterem, în cele ce urmează, câteva dintre inovațiile și practicile neortodoxe cu privire la Taina Sfântului Maslu, practici ce constituie abateri de la rânduiala Tipicului și a cărților de slujbă, adăosuri și improvizații personale ce reprezintă o amenințare sau un pericol pentru ființa, caracterul și unitatea cultică. Am urmărit aceste greșeli ținând cont de două considerente: greșeli sau abateri cu privire la săvârșirea Sfântului Maslu și greșeli ce viciază sau denaturează cuprinsul sau conținutul rânduiei Tainei.

Greșeli sau inovații legate de săvârșirea Sfântului Maslu

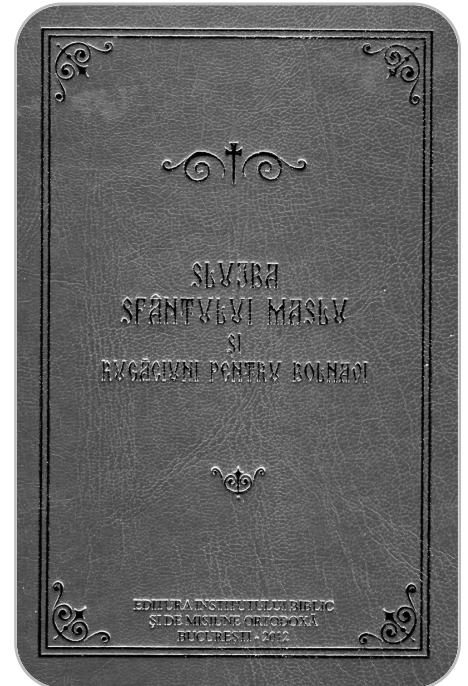
O primă greșală, alimentată de lipsa de instruire teologică, e legată de concepția și practica unor credincioși de a chema preotii pentru săvârșirea Sfântului Maslu doar în cazul în care nu mai este nimic de făcut pentru cel bolnav. De aceea s-a împământănit, în mod eronat, ideea că Taina Sf. Maslu se confundă cu slujba pentru ieșirea sufletelor celor ce sunt pe patul de moarte, care e o ierurgie și nu o taină. Această practică e împrumutată din Biserica Romano-Catolică, care considera până nu de mult că această taină reprezintă ultima ungere (extrema unctio) și de aceea nu se mai poate repeta pentru aceeași suferință, aceleiași persoane. În ultima vreme, Apusul și-a schimbat atitudinea față de această problemă, recunoscând în Taina Sf. Maslu un ritual al vindecării sufletești și trupești și nu o pregătire pentru sfârșitul firesc al fiecăruia. Biserica Ortodoxă învață că boala trupească e consecința pătimirii sufletești, iar pentru revitalizarea ființială e nevoie de o slujbă de sfințire, de îndreptare și tămăduire și nicidecum de o slujbă a resemnării, care l-ar pune pe credincios în incompatibilitate cu atitudinea de luptă continuă

cu vicisitudinile vieții, de a-și duce propria cruce, asumând-o cu demnitate și cu tărie.

O altă greșală pe care o întâlnim frecvent cu prilejul săvârșirii Tainei Sf. Maslu constă în atitudinea unora dintre participanți, care, în grija lor pentru cei din familie și nu numai, care nu au putut lua parte la această taină, aduc diverse lucruri personale ale acestora: fotografii, haine, lăntișoare, lenjerie intimă, batiste, eșarfe, cruculițe, spre a fi stropite cu agheasmă și unse cu untdelemn sfințit. Gestul acesta, deși nu e rău intenționat, denaturează sensul Sfântului Maslu și banalizează lucrarea sa sfințitoare. Persoana nu poate fi substituită nicidecum de haine și fotografii. Din punct de vedere dogmatic, liturgic și canonic, Taina Sf. Maslu are săvârșitori și unul sau mai mulți primitori, între acești doi termeni sau factori desfășurându-se actul sfințitor al tainei. De aceea Sf. Taină nu este un act magic sau o lucrare automată, care ar atrage efectul tainei doar prin simpla rostire sau efectuare, ci o împreună lucrare a săvârșitorului cu a primitorului. Fără a micșora importanța rugăciunii pentru alții trebuie să conchidem că viața duhovnicească cere o participare directă, personală și eficientă la cultul Bisericii, care ne pune în comuniune cu Dumnezeu și cu semenii.

Specificul numărului slujitorilor

Săvârșirea Sfântului Maslu de către un singur preot în afară de condițiile excepționale reprezintă

La Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă a apărut, pentru prima dată în ediție separată, cartea purtând titlul *Slujba Sfântului Maslu și rugăciuni pentru bolnavi*

Săvârșirea Sfântului Maslu de către un singur preot în afară de condițiile excepționale reprezintă o gravă încălcare a principiilor canonice și a rânduielii liturgice.

DOSAR

o gravă încălcare a principiilor canonice și a rânduielii liturgice. După învățătura Bisericii, Sfântul Maslu se săvârșește de către șapte preoți, închinându-se cele șapte daruri ale Sfântului Duh (Isaia 11, 2-3). Numărul șapte amintește de câteva fapte din Vechiul Testament din care se vede mila și îndurarea lui Dumnezeu: șapte au fost preoții care au sunat din trâmbițe și de șapte ori a fost înconjurat Ierihonul când a fost cucerit de israeliți (Iosua 6,13-16); de șapte ori s-a rugat Ilie pe muntele Carmel până când Dumnezeu a trimis ploaie pe pământ (III Regi 18, 42-45); Elisei de șapte ori s-a aplecat peste un copil mort pe care l-a înviat (IV Regi 4, 34).

Că săvârșirea acestei taine s-a făcut încă din vechime cu șapte preoți se poate vedea din însăși denumirea grecească „heptapadion”- taina celor șapte preoți sau din denumirea slavă „soborovania”, adică Taina adunării preoților¹.

Ritualul Sfântului Maslu cuprinde șapte Evanghelii, șapte pericope apostolice, șapte rugăciuni și șapte ungeri cu untdelemn sfințit. De aceea, în cazul în care nu se poate întruni numărul de șapte slujitori, ci vor fi doar trei sau cel puțin doi, nicicând unul, săvârșitorii au obligația de a nu omite vreuna dintre pericope sau dintre rugăciuni, dând însemnătatea convenită fiecărui act sau gest liturgic.

Săvârșită prea des, Taina Sfântului Maslu riscă să devină dintr-o taină specială, restauratoare, o slujbă obișnuită, confundându-se cu cele foarte des săvârșite în viața credincioșilor: dezlegări, binecuvântări, molitve, coborând-o în rândul ierurgiilor și minimalizându-i-se importanța.² Fiind săvârșită prea des lasă impresia că ea poate fi făcută de preot ca oricare altă slujbă și în orice condiții.

Greșeli ce viciază sau denaturează conținutul rânduielii Tainei

Rugăciunea de sfințire a uleiului nu este, cum greșit consideră unii, formula prin care se administrează taina, ci doar momentul în care se consacra materia tainei, pentru ca prin rugăciune și ungeri cu untdelemn sfințit să dobândească sănătate sufletească și trupească. Cu toate acestea, rugăciunea se rostește de șapte ori în întregime și nu cum obișnuiesc unii slujitori să o rostească de șapte ori, dar numai prima jumătate până la „...sfințește untdelemnul acesta...”, urmând ca a șaptea oară să o rostească în întregime.

O altă abatere gravă, în strânsă legătură cu cea enunțată mai sus o reprezintă nerostirea formulei Tainei: „Părinte Sfinte, Doctorul sufletelor și al trupurilor...”³ – care este de fapt o rugăciune mai dezvoltată de invocare a milei și ajutorului lui Dumnezeu prin mijlocirea tuturor sfinților – și care trebuie rostită înainte sau concomitent cu cele șapte ungeri.

Dacă prima parte a Tainei Sf. Maslu se concentrează asupra binecuvântării și sfințirii untdelemnului, atât prin rugăciunea de sfințire rostită de șapte ori,

„Facă-se, Doamne, untdelemnul acesta untdelemn al bucuriei”

cât și prin primele patru rugăciuni ce succed primelor patru Evanghelii, atunci considerăm că este total nepotrivit gestul slujitorilor de a se întoarce către credincioși în timpul citirii primelor rugăciuni și de a sta cu spatele la materia consacrată a Tainei în timp ce se rostește: „facă-se, Doamne, untdelemnul acesta untdelemn al bucuriei...”⁴ și celelalte.

Practica deschisului cărții este o inovație liturgică periculoasă pentru că instituie un rit sau o practică contrară regulilor de tipic și în același timp compromite credința creștină identificând-o cu superstiția și ghicitoria. Această practică își are originea în rânduiala Sfântului Maslu care prevede ca după rugăciunea a șaptea și după ungeri, preotul protos ia Sfânta Evanghelie, o dată bolnavului să o sărute și să o deschidă. După aceasta preoții slujitori o țin deschisă peste capul celui bolnav în timp ce protosul rostește: „nu pun mâna mea cea păcătoasă peste capul celui ce a venit la tine, ci pun mâna Ta cea puternică și tare, ce se află în această Sfântă Evanghelie, pe care slujitorii cei împreună cu mine o țin deschisă peste capul robului Tău (N) și mă rog...”⁵. Inovația intervine atunci când, pe baza textului la care Evanghelia a fost deschisă întâmplător și ținând cont de culoarea vinetelor, slujitorii încep să interpreteze, făcând preziceri sau dând pronosticuri pe care credincioșii le iau drept adevărate, având în vedere autoritatea morală și harică a preotului.

Ceea ce este mai grav este faptul că asemenea deschideri au început să se practice nu numai la Taina Sfântului Maslu, ci și în orice altă ocazie și cu alte cărți, între care pravilele mai vechi care, după cum știm, nu conțin decât legi și canoane, fără să aibă caracterul de sfințenie pe care îl prezintă Sfânta Evanghelie. Cei ce fac astfel de lucruri sunt

în contradicție cu tipicul și nu ajută pe credincioși prin încurajarea acestor practici superstitioase.

Așadar, deschiderea cărții, indiferent când și cum se face, este o inovație interzisă, condamnată de Biserică și ea nu trebuie practică sau încurajată în niciun chip, fiind incompatibilă și nedemnă cu scopul tainei și cu slujirea preotească.

Nu este nevoie să facem eforturi noi în realizarea unei uniformități absolute a cultului ortodox, ci avem datoria de a păstra uniformitatea liturgică deja realizată în limitele principiului „diversitatea amănunțelor, în uniformitatea esențialului”⁶ care constituie azi principala formă de manifestare a unității spirituale care ne leagă pe toți, înlăturând practicile culturale bazate pe ignoranță și obscurantism religios, precum și diversele manifestări nesănătoase ale falsei evlavii populare, încurajate și de unii clerici ignoranți, inconștienți sau necinstiți, care compromit puritatea cultului și îl expun criticilor din afară, precum și improvizații personale, prescurtări arbitrare și exagerate ale rânduielilor de slujbă, prin introducerea de formule noi în texte liturgice, mai ales în ectenii. (pr. Mitica BIGHIU, *prohia Ion Creangă*)

¹ Dispozițiile Sfântului Sinod cu privire la combaterea inovațiilor în cult, în ședința din 16 iulie 1952, în rev. BOR 1952/nr.6-8, pag.432;

² Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Neculae, *Tradiție și inovație în slujirea liturgică*, vol. I, Editura Episcopiei Dunării de jos, Galați, 1996, pag.240;

³ Vezi *Molitfelnic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1998, pag.118;

⁴ *Ibidem*, pag.117;

⁵ *Ibidem*, pag.126;

⁶ Pr. Prof. Ene Braniste, *Uniformizarea Tipicului și a textelor liturgice în cult și în săvârșirea tainelor*, în *Ortodoxia*, nr./2 1963, pag.223.

Principala rugăciune a Liturghiei din Postul Mare

În primele cinci duminici ale Postului Mare, în Joia și Sâmbăta Mare în toate bisericile ortodoxe se săvârșește Liturghia Sfântului Vasile cel Mare. Aceasta se oficiază numai de 10 ori pe an, celor 7 din Postul Paștelui adăugându-se cea din ziua de prăznuire a Sf. Vasile, cea din Ajunul Crăciunului și cea din Ajunul Bobotezei. Partea principală a Dumnezeieștii Liturghii o reprezintă rugăciunea euharistică centrală, în timpul căreia se sfințesc și se prefac darurile de pâine și vin (amestecat cu apă) în Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. În cele ce urmează aducem în atenția cititorilor noștri o scurtă analiză dogmatică a rugăciunii teologice din Liturghia Sfântului Vasile cel Mare.

Anafora sau Rugăciunea teologică la care vom face referire în cele ce urmează începe cu „Cel ce ești, Stăpâne, Doamne Dumnezeule, Părinte Atotțiitorule, Cel Închinat vrednic cu adevărat și drept și convenit lucru este pentru slavă sfințeniei Tale a Te lăuda...”, continuând cu rugăciunea „Cu aceste fericite Puteri, Stăpâne, Iubitorule de oameni, și noi păcătoșii strigăm și grăim: Sfânt ești cu adevărat...”.

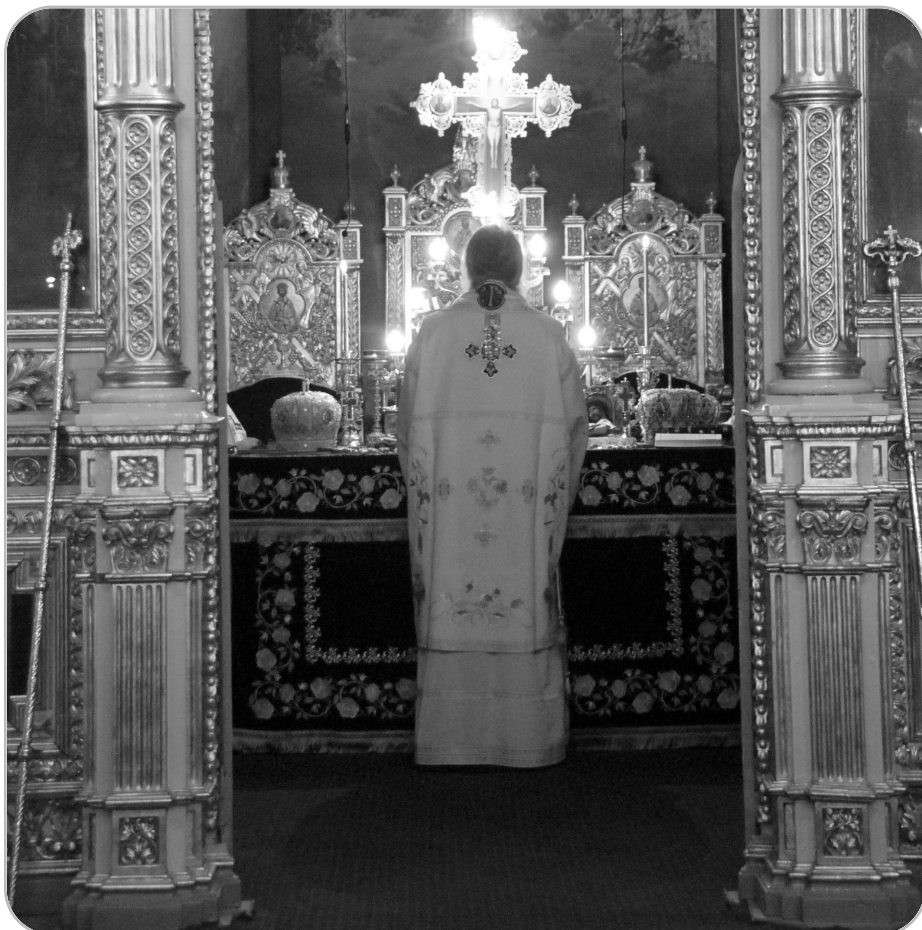
Această rugăciune a Sf. Vasile cel Mare este centrată pe tema „mulțumirii” și cuprinde și o rugăciune de cerere.

Pentru a putea fi analizat, textul rugăciunii ar putea fi structurat în următoarele secțiuni:

Sfințenia și dreptatea lui Dumnezeu, sursă a tuturor darurilor făcute omului, Crearea omului, Căderea în păcat, Pregătirea lumii pentru venirea Mântuitorului, Plinirea vremii – Restaurarea a toate în Hristos, cu o parte despre Persoana divino-umana a Mântuitorului și chenoza Întrupării, iar o alta despre Împlinirea mântuirii neamului omenesc: viața pământească, Jertfa, Învierea, Înălțarea, a doua venire a Mântuitorului, sfințirea prin apă și prin Duh.

O rugăciune pentru fiecare dintre Persoanele Sfintei Treimi

Prima parte a rugăciunii este una doxologică, de laudă și preamărire a lui Dumnezeu cel Unul

în Sfânta Treime și a lucrării Lui în lume. Se referă mai ales la Dumnezeu Tatăl, făcător a toate și Proniator, și se încheie prin imnul adus de îngeri marelui și slavei nepieritoare a lui Dumnezeu. Însuși Mântuitorul Hristos s-a adresat Tatălui la Cină cea de Taină, conform Evanghelistului Ioan, ca să preamărească Numele Său și i-a îndemnat pe Sfinții Apostoli să se adune și să se roage „în al Său Nume” (Ioan 16, 24-26; 17, 6). Și Sf. Apostol Pavel amintește la vremea sa de această adresare de mulțumire către Tatăl prin Fiul (Efeseni 5, 20). Deci este o rugăciune adresată Tatălui, în numele Fiului și al tainei Sale pascale, prin comuniunea cu Duhul Sfânt.

Cea de-a doua parte (se poate numi și partea rugăciunii hristologice), este dedicată mulțumirii pentru întreaga iconomie a mântuirii și culminează cu amintirea instituirii Sfintei Euharistii la Cină cea de Taină.

Ultima secțiune este cea de cerere, care începe cu epicleza și continuă cu dipticele. Fiecare dintre cele trei secțiuni este consacrată uneia dintre Persoanele Sfintei Treimi.

Amintirea în textul euharistic a principalelor acte ale operei de restaurare a toate în Hristos nu

este doar un prilej de mulțumire, ci conferă acestor acte o eficiență eshatologică prin permanenta lor actualizare în Sfânta Liturghie.

Mulțumirea pentru faptele mântuitoare ale Fiului, împlinite din bunăvoința Tatălui și desăvârșite prin lucrarea Sfântului Duh, este însă nu doar o simplă anamneză pe baza căreia se cere ceva, ci reprezintă celebrarea euharistică a Realității eshatologice a eonului nou, ducând la actualizarea continuă și neîntreruptă a întregii iconomii a mântuirii în sânul comuniunii eclesiale.

Pe întreg parcursul rugăciunii se observă prezenta perechilor antagonice păcat-moarte și viață-răscumpărare, acestea alcătuind elementul esențial pe care se constituie mulțumirea adusă în Liturghie pentru iubirea lui Dumnezeu arătat prin Jertfa Noului Adam. Sf. Vasile cel Mare asociază tema vieții create și restaurate în Hristos cu cea a cunoașterii și a descoperirii Adevărului în persoana Mântuitorului, subliniind astfel plinitudinea și frumusețea Euharistiei.

Adresarea de debut „Cel ce ești, Stăpâne Doamne” este specifică textului bizantin, în limbile semitice neputându-se exprima alături cele

Sf. Vasile cel Mare asociază tema vieții create și restaurate în Hristos cu cea a cunoașterii și a descoperirii Adevărului în persoana Mântuitorului, subliniind astfel plenitudinea și frumusețea Euharistiei.

două apelative: „Stăpâne“ și „Doamne“ din lipsa sinonimelor corespunzătoare. Invocarea Tatălui drept „Cel ce ai făcut cerul și pământul și marea și toate cele din ele“ este o citare literală a textului din Fapte 4, 24, în timp ce sintagma „Stăpâne al tuturor, Doamne Făcătorule al cerului și al pământului și a toată făptura văzută și nevăzută“ face trimitere la Matei 11, 25 și Coloseni 1,16.

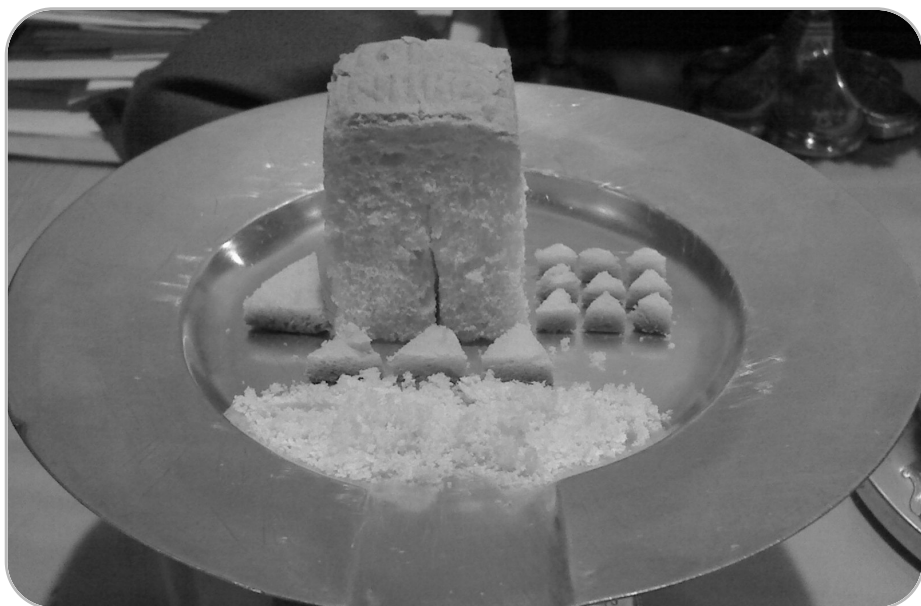
Sfințenia și dreptatea lui Dumnezeu – sursă a tuturor darurilor făcute omului

Tema introductivă a rugăciunii euharistice este aceea că dreptatea și sfințenia lui Dumnezeu sunt sursa și cauza a tot binele făcut omului. Există patru versiuni ale acestei rugăciuni euharistice, iar acestea surprind în mod diferit această temă. De exemplu, în versiunea egipteană, se observă începutul rugăciunii prin întreita repetare a adjectivului sfânt („Sfânt, Sfânt, Sfânt esti Doamne, Dumnezeul nostru“) – și trimite la pasajul biblic de la Isaia 6,3. În versiunea armeană se adăuga o parafrază din Psalmul 144,5, pentru a accentua măreția sfințeniei lui Dumnezeu: „și nu este măsură a sfințeniei Tale“. Versiunea siriacă și cea bizantină merg un pas mai departe, folosind o citare literală din Psalmul 144,13 prin care este accentuată dreptatea lui Dumnezeu: „drept esti Tu întru toate lucrurile Tale“. În toată opera de mântuire, bunătați și iubirea lui Dumnezeu se întrepătrund cu dreptatea Sa.

Însă dreptatea lui Dumnezeu face ca omul să mostenească păcatul strămoșesc din cauza unității de ființă a neamului omnesc, iar iubirea lui Dumnezeu face ca, prin Întruparea Mântuitorului, omul să își recapete posibilitatea îndumnezeirii (II Petru 1, 4 – theosis). Poate că dacă Dumnezeu n-ar fi fost iubire și ar fi fost doar dreptate, Întruparea nici n-ar mai fi avut loc, drept fiind ca omul, odată ce a greșit, să rămână cu consecința implacabilă a greșelii.

Expresia „cu chibzuire adevărată, ne-ai adus toate“ deschide perspectiva enumerării tuturor etapelor economiei mântuirii. Este vizibilă intenția teologică a autorului: atributele lui Dumnezeu pot fi deduse din lucrările Lui în lume iar acestea, la rândul lor, trimit și vorbesc despre „mirabilia Dei“, despre faptele minunate prin care Dumnezeu le-a săvârșit în împlinirea economiei mântuirii neamului omnesc.

Toate sunt înfățișate din perspectiva dragostei revărsate a lui Dumnezeu, a dialogului de iubire dintre Dumnezeu și om. Doar pentru că din iubire Dumnezeu s-a arătat și S-a revelat și Si-a arătat sfințenia și dreptatea în împlinirea economiei mântuirii, omul poate răspunde acestei iubiri prin mulțumire (euharistie), invocând și pomenind actele mântuitoare ca fiind garanția fundamentală a cărei actualizare neîntreruptă o cere în Jertfa euharistică prin venirea Sfântului Duh.

Omul – singurul făcut cu mâna lui Dumnezeu

Măreția omului și dragostea nespusă a lui Dumnezeu și grija Sa deosebită pentru om sunt vizibile din însuși actul creării. Referindu-se la textul biblic de la Facere 2, 6, Sfântul Vasile cel Mare arată că pe toate făpturile le-a făcut Dumnezeu doar „prin cuvânt“, însă numai pe om l-a creat „cu mâna Sa“, luând țărână din pământ. În Omilia la Psalmul 48, Sf. Vasile cel Mare spune: „Din iubire Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul Său, învrednicindu-l cunoașterii Sale, căci a suflat în fața lui, adică a pus în om o parte din harul Lui pentru ca prin asemănare să cunoască pe Cel asemenea și chemându-l la comuniune cu Sine pentru ca astfel chipul să ajungă la asemănare“. „Mai întâi esti om, singurul dintre vietuitoare făcut cu mâna lui Dumnezeu“ – afirma Sfântul Vasile cel Mare.

Din rugăciune se desprinde faptul că starea fericită a omului în rai a fost „binele“, pentru care Dumnezeu l-a făcut pe toate. „Căci nu pe om l-a făcut primul pentru a nu fi sărac, spune Sf. Vasile cel Mare, ci a făcut cerul, pământul și toate plantele și animalele peste care l-a pus pe om stăpân, a ales un loc special din tot pământul unde l-a pus pe om...“ (Omilie - „Dumnezeu nu este autor al relelor“). „Căci zidind pe om, luând țărâna din pământ și cu chipul Tău, Dumnezeule, cinstindu-l, l-ai pus în raiul desfătării, viața fără de moarte și desfătare de vesnice bunătați întru paza poruncilor Tale i-ai făgăduit lui“.

Expresiile „Care zidind pe om“ și „l-a făcut pe om luând țărâna din pământ“ îl arată pe om ca „obiect“ al economiei divine a mântuirii. Crearea omului după chipul și întru asemănarea cu Dumnezeu face evidentă „înrudirea“ omului cu Dumnezeu prin „intimitatea dorului de Dumnezeu“ (Sf. Grigorie Teologul) sădită prin întipărirea chipului lui Dumnezeu în om. Viața

fără de moarte și desfătarea de bunătați veșnice au fost făgăduite „întru paza poruncilor Tale“.

Căderea în păcat

„Dar, neascultându-te pe Tine, adevărul Dumnezeu, care l-ai făcut pe dânsul, și amăgirii șarpelui supunându-se, și dat fiind morții, pentru păcatele sale, l-ai izgonit pe dânsul, cu judecata Ta cea dreaptă, Dumnezeule, din rai în lumea aceasta, și l-ai întors în pământul din care a fost luat, rânduindu-i lui mântuirea cea din a doua naștere, cea prin însuși Hristosul Tău“.

Acest pasaj conține temele de bază ale antropologiei ortodoxe.

Prima – neascultarea poruncii divine a adus, prin amăgirea șarpelui, moartea și stricăciunea în firea umană.

Înstrăinarea omului de Dumnezeu și pierderea aceluși „a fi împreună“ cu Dumnezeu sunt pentru Sf. Vasile cel Mare elemente esențiale care definesc drama căderii omului și din care decurg toate celelalte consecințe: intrarea în lume a păcatului și a morții, alterarea chipului lui Dumnezeu din om.

A doua temă face referire la faptul că omul a fost alungat din rai, pierzând starea de fericire odată cu înstrăinarea sa de Dumnezeu. În acest pasaj este prezentată căderea în păcat a omului (care a fost dat morții pentru păcatele sale), izgonirea omului din rai și întoarcerea în pământul din care a fost luat.

A treia temă pe care o găsim în rugăciune este exprimată în ideea conform căreia căderea omului a fost cauza întrupării și a economiei mântuirii împlinite de Mântuitorul Hristos. Se evidențiază din nou dreptatea lui Dumnezeu, Care, dacă ar fi fost doar iubitor și milostiv l-ar fi iertat pe om fără nici un fel de repercusiune asupra ființei lui, fără apariția morții și a afectelor precum durerea și plăcerea. Dar

Descrierea etapelor economiei mântuirii vechi-testamentare accentuează în același timp opoziția tranșantă dintre păcatul neascultării și iubirea lui Dumnezeu.

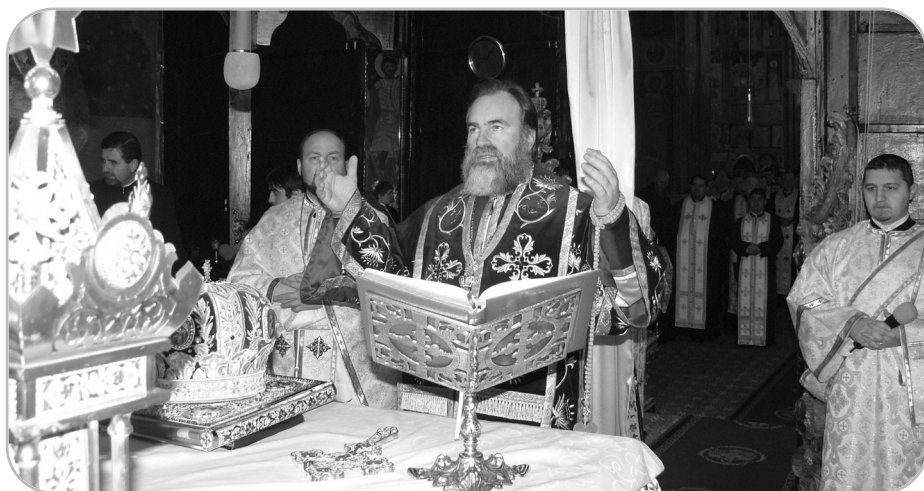
Dumnezeu îl pedepsește tocmai pentru conștientizarea totală a păcatului, făgăduindu-i totodată un Răscumpărător, care va veni la „plinirea vremii” (Galateni 4, 4), după o perioadă în care omul va avea conștiința păcatului. Vestea venirii unui izbăvitor va exista la toate popoarele și omenirea va putea da pe cea mai curată persoană care îl va naște pe Mesia – pe Fecioara Maria.

Pregătirea lumii pentru venirea Mântuitorului

„Că nu Te-ai întors până la sfârșit de la zidirea Ta, pe care ai Făcut-o, Bunule, și nici n-ai uitat lucrul mâinilor Tale, ci, în multe chipuri, l-ai cercetat întru îndurările milei Tale: prooroci ai trimis, minuni ai făcut prin sfinții Tăi, care au bineplăcut Ție, din fiecare neam; grăitu-ne-ai nouă prin gura proorocilor, slujitorii Tăi, mai înainte vestindu-ne mântuirea ce avea să fie; Lege ne-ai dat spre ajutor; îngeri ai pus păzitori”.

Purtarea de grijă constantă a lui Dumnezeu pentru omul căzut prin neascultare și pregătirea lumii pentru venirea Mântuitorului sunt dintre ideile principale ale rugăciunii Sf. Vasile cel Mare. Îndelunga răbdare și nespusa iubire a Creatorului este arătată în rugăciune prin cuvintele „nici n-ai uitat lucrul mâinilor Tale” și „în multe chipuri l-ai cercetat întru îndurările milei Tale”. Verbul „ai cercetat” sugerează neîncetata providență a lui Dumnezeu pentru făptura Sa.

Descrierea etapelor economiei mântuirii vechi-testamentare accentuează în același timp opoziția tranșantă dintre păcatul neascultării, ce a adus cu sine moartea și separarea de Ziditorul a toate, și iubirea lui Dumnezeu, ce aduce cu sine viața prin Jertfa Noului Adam. Se amintesc

așadar toate etapele proniei dumnezeiești vechi-testamentare: trimiterea profetilor, minunile făcute prin sfinți (care sunt excepții extraordinare ale lui Dumnezeu – pentru că sfinți fără Hristos nu există, numai după venirea lui Hristos se poate vorbi de sfințenie), darea legii, trimiterea de ajutor îngeresc, vestirea prin prooroci a mântuirii ce urma să fie apoi împlinită prin venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu.

Persoana Mântuitorului și chenoza Întrupării

„Iar când a venit plinirea vremii, ne-ai grăit nouă prin Însuși Fiul Tău, prin care și veacurile Le-ai făcut. Care fiind strălucirea slavei Tale și chipul ipostasului Tău și purtând toate cu cuvântul puterii Sale, nu răpire a socotit a fi

asemenea Ție, lui Dumnezeu-Tatăl, ci Dumnezeu fiind, mai înainte de veci, pe pământ S-a arătat și cu oamenii a viețuit; și din Sfânta Fecioară întrupându-se, S-a smerit pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se pe Sine asemenea cu chipul smeritului nostru trup, ca să ne facă pe noi asemenea chipului slavei Sale”.

Secțiunea aceasta conține trei idei fundamentale, dintre care prima este aceea că **chenoza întrupării a dus la restaurarea firii umane și la maximul apropierii între Dumnezeu și om.**

Paragraful acesta începe cu citarea formulei de la Galateni 4, 4 – „plinirea vremii”, după care se amintesc crearea lumii prin Fiul – Logosul Întrupat – „prin care și veacurile Le-ai făcut”

Prin întrupare, moartea pe cruce și înviere au fost înlăturate piedicile dintre Dumnezeu și om: firea cea căzută, păcatul și moartea.

Urmează pasaje care se regăsesc în textul de la Filipeni 2, 6 - 8 (textul chenozei). Omul va fi răscumpărat de Hristos prin nașterea, patimile, moartea, învierea, înălțarea Sa și prin Pogorârea Duhului Sfânt. Cf. Ioan 17, 5 „Și acum, Părinte, preaslăvește-mă cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea”, Mântuitorul Hristos „ne-a făcut pe noi asemenea chipului slavei Sale”.

Toate actele economiei mântuirii – jertfa, învierea, înălțarea, a doua venire a Mântuitorului, sfințirea prin apă și prin Duh – au avut ca scop restabilirea vieții fericite a omului din rai, ce a constat în comuniunea de iubire a omului cu Dumnezeu și în cunoașterea Lui.

Taina cea din veci ascunsă a unirii omului cu Dumnezeu s-a descoperit la „plinirea vremii”, atunci când Dumnezeu s-a arătat în trup, ca să îplinească ceea ce omul singur nu putea să facă, adică să elibereze firea umană de sub robia diavolului, a păcatului și a morții, să o restaureze, dându-i frumusețea cea dintru început, și să îl repună pe om în fericirea originală a comuniunii de iubire cu Dumnezeu. Acestea sunt și liniile directoare ale teologisirii marelui părinte capadocian. Unele pasaje din scrierile Sf. Vasile cel Mare

În rugăciune, descrierea măreției și sfințeniei lui Dumnezeu, prin superlative absolute și prin apofatism, face ca taina existenței Sfintei Treimi și a manifestării ei în lume să fie înfățișată a fi începutul și premisa oricărei teologhisiri și mulțumiri aduse în celebrarea cultică.

redau în mod asemănător cu textul anaforalei euharistice, întreaga iconomie a mântuirii.

Împlinirea mântuirii neamului omenesc

„Că, de vreme ce prin om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, a binevoit Unul-Născut Fiul Tău, Cel ce este în sânurile Tale, Dumnezeu și Tată, să Se nască din femeie, din Sfânta Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioara Maria, Făcându-Se sub lege, ca să osândească păcatul în trupul Său, pentru ca cei morți întru Adam să învieze întru Însuși Hristosul Tău. Și viețuind El în lumea aceasta, dându-ne porunci de mântuire, scoțându-ne pe noi din rătăcirea idolilor, ne-a adus la cunoașterea Ta, a Adevăratului Dumnezeu și Tată, agonisindu-ne pe noi Siesi poporul ales, preoție împărătească, neam sfânt. Și, curățindu-ne prin apă și sfințindu-ne cu Sfântul Duh, S-a dat pe Sine schimb morții, în care eram ținuți, fiind vânduți sub păcat. Și pogorându-se prin Cruce în iad, ca să plinească toate ale Sale, a nimicit durerile morții. Și, înviind a treia zi și cale făcând oricărui trup la învierea cea din morți, că nu era cu putință a fi ținut sub stricăciune Începătorul vieții, făcutu-S-a Începătura celor adormiți, Întâi născut din morți, ca să fie Însuși Începătorul tuturor în toate. Și suindu-se la ceruri, a șezut de-a dreapta slavei Tale, întru înălțime. Care iarăși va să vină că să răsplătească fiecăruia după faptele sale. Și ne-a lăsat nouă aduceri aminte de patima Sa cea mântuitoare, acestea pe care le-am pus înainte, după poruncile Lui. Că vrând să meargă la cea de voie și pururea pomenită și de viață făcătoare

moarte a sa, în noaptea în care S-a dat pe Sine Însuși pentru viata lumii, luând pâine în sfințele și preacuratele Sale mâini, arătând-o Tăie, lui Dumnezeu Tată, mulțumind, binecuvântând, sfințind și frângând...”

Această ultimă parte a rugăciunii se poate împărți pentru o mai bună analiză în mai multe secțiuni:

1. Descoperirea adevărului prin venirea Fiului lui Dumnezeu în lume.

„...Cel ce este în sânurile Tale, Dumnezeu și Tată, să se nască din femeie, din Sfânta Născătoare de Dumnezeu...”

După menționarea unui pasaj din Epistola către Corinteni: „de vreme ce prin om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea...”, se arată nașterea din Fecioară a celui cosubstanțial cu Tatăl (în 10,30), existent din veci și născut din veci, care este în „sânurile Tatalui”. Sunt mărturisite clar atât omenitatea („și viețuind El în lumea aceasta”, „să se nască din femeie”, „făcându-se sub lege”), cât și dumnezeirea Sa („Unul născut Fiul Tău”, „Începătorul vieții”, „Începătorul tuturor în toate”).

2. Sfințirea prin apă și prin Duh

Sfințirea prin apă și prin Duh este arătată de Sfântul Vasile cel Mare prin cuvintele: „Și, curățindu-ne prin apă și sfințindu-ne cu Sfântul Duh...”, „agonisindu-ne pe noi Siesi poporul ales, preoție împărătească, neam sfânt” - pasaj preluat din Epistola Sf. Petru.

3. Coborârea la iad, Învierea, Înălțarea și a doua venire a Mântuitorului

După ce textul anaforalei euharistice a făcut o prezentare generală a Persoanei Fiului și a misiunii

Lui în lume, în care accentul cade pe chenoza Întrupării, el conține o descriere amănunțită a tuturor etapelor mântuirii neamului omenesc. Este și aici vădită intenția unei expunerii teologice clare a importanței și necesității Întrupării Fiului lui Dumnezeu, căci coborârea Lui în această lume apare zugrăvită ca premisă a tuturor darurilor făcute de Dumnezeu omului: răscumpărarea de sub taina morții, curățirea și sfințirea prin apa Botezului. Textul euharistic enumeră toate „minunile” săvârșite de Dumnezeu pentru noul Său popor ales: jertfa crucii, Învierea, Înălțarea, a doua venire, nu doar ca pe o simplă mulțumire („euharistică”) adusă pentru împlinirea lor, ci mai ales ca pe o garanție a actualizării acestei opere de mântuire în sânul pleromei eclesiale.

O descriere apofatică a atributelor divine

Nu în puține rânduri, Sfântul Vasile cel Mare exprimă relația intimă de paternitate și filiație care se stabilește între Dumnezeu și om după opera de Răscumpărare săvârșită de Hristos, în opoziție cu relația de spațialitate și temporalitate existentă în perioada Vechiului Testament: „ne-a adus la cunoașterea Ta, a Adevăratului Dumnezeu și Tată”.

În rugăciune se observă și o descriere apofatică a atributelor divine, care este și una dintre temele centrale ale scrierii „Contra lui Eunomie” și face clar rafinamentul teologic și suplețea stilistică a merelui ierarh capadocian. „Nu există niciun atribut care să fie în stare să cuprindă și să vestească toată ființa lui Dumnezeu”, spune Sfântul Vasile cel Mare în „Contra lui Eunomie”, iar numirile se dau lui Dumnezeu „după deosebirea lucrărilor Sale” și după relația cu cele ce se bucură de binefacerile Sale.

În rugăciune, descrierea măreției și sfințeniei lui Dumnezeu, prin superlative absolute și prin apofatism, face ca taina existenței Sfintei Treimi și a manifestării ei în lume să fie înfățișată a fi începutul și premisa oricărei teologhisiri și mulțumiri aduse în celebrarea cultică.

Pentru a putea dobândi mântuirea, omului îi este de ajuns să știe că Dumnezeu *este*, fără a iscodi *cum* este, laudându-L și mulțumindu-L pentru dragostea cu care pururi îl înconjoară. (prof. Eduard COZMA, Seminarul Teologic „Sf. Gheorghe” din Roman)

Bibliografie selectivă:

1. Pr. D. Stăniloae, „Spiritualitate și comuniune în Liturgia Ortodoxă”, Craiova, 1986;
2. Pr. Ene Braniste, „Sf. Vasile cel Mare în cultul creștin”, în vol. omagial „Sf. Vasile cel Mare, închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa”, București, 1980;
3. Petre Vințulescu, „Anaforaua sau ritual Sfintei jertfe euharistice”, în BOR nr. 7-8, 1961;
4. N. Popoviciu, „Epicicla euharistica”, Sibiu, 1942.

Scurtă meditație la inmografia și cântările din Postul Paștilor

De la bun început, Postul Paștilor a constituit o perioada propedeutică, necesară catehumenilor. După ce Liturghia pascală a încetat să reprezinte momentul consacării mai multor aspiranți la comuniunea Bisericii, scopul fundamental al Postului a rămas neschimbat. În timp ce Paștele constituie apelul nostru anual la propriul Botez, Postul ce precede Sărbătoarea Treceii reprezintă materializarea înnoirii vieții noastre în Hristos¹. Cronica acestei transformări fabuloase, înscrisă în cartea Triodului, este înveșmântată de nestemate

ale cântării de strană, inspirate de conținutul inmografic al textelor sfinte. Dinamica acestei schimbări este surprinsă admirabil de către teologul rus Alexander Schmemmann, în cadrul tratatului său Postul cel Mare. Potrivit acestuia, trecerea constituie o călătorie. Pregătirea ei este realizată în primele săptămâni ale Triodului, când dorința, smerenia, întoarcerea, judecata și iertarea constituie un capital tematic admirabil pentru începerea acestei treceri duhovnicești, livrat de inconfundabilele pericope evanghelice din această perioadă.

Inmografia și muzica bisericească specifică duminicilor din Postul Mare ating sublimul. După manifestul împotriva autosuficienței (*Să nu ne rugăm ca fariseul, ... să ne smerim ca vameșul prin postire*²), se întonează, după Evanghelia Utreniei, în momentul cel mai solemn al acestei slujbe, imnul *Ușile pocăinței deschide-mi, Dătătorule de viață.*

*duhovnicești. Să ne lămurim sufletul, să ne curățim trupul. Să postim precum de bucate, așa și de toată patima, desfătându-ne cu bunătățile Duhului*³. Cel mai solemn imn al acestei slujbe este Prochimenul *Să nu întorci fața Ta de la*

sluga Ta, când mă necăjesc, degrab mă auzi, expresie de „tainică întrepătrundere de deznădejde și nădejde, de întuner și lumină”⁴ Mai mult, există în anumite biserici datina ca, după vecernie, să se cânte Canonul Sfințelor Paști.

„Doamne și Stăpânul vieții mele...”

Duminica fiului risipitor inspiră o tensiune penitențială unică. Evocarea robiei babiloniene, prin intermediul cântării *Psalmului 137* este completată de o suită de texte inspirate din această pericopă evanghelică. *„De la părinteasca slava Ta îndepărtându-mă neînțelepțește, ... acum primește-mă ca pe desfrânatul, îndură-te și mă miluiește!”⁵ (Condacul Duminicii fiului risipitor) Apoi, după o duminică din a cărei Evanghelie înțelegem că Hristos din dragoste va judeca după dreptate, ajungem la Duminica iertării, sau a izgonirii din rai. Acum pregustăm bucuria Paștilor, încredințați de cuvântul Mântuitorului, că *„Zidirea mea nu voi să piară, ci voi să se măntuiască și la cunoștința adevărului să vină”⁶. Totodată, conștienți de condiționarea despătimirii noastre prin post și reconciliere, pășim spre Vecernia iertării, prima în cadrul căreia se va rosti rugăciunea Sf. Efrem Sirul „Doamne și Stăpânul vieții mele, duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert nu mi-l da mie. Iar duhul curăției, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei, dăruiește-l mie, robului Tău. Așa Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin”⁷. Stihirile acestei slujbe constituie o evidentă pledoarie pentru transfigurarea sufletească: „vremea postului să o începem luminat, supunându-ne pe noi nevoițelor celor**

„Doamne și Stăpânul vieții mele, duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert nu mi-l da mie. Iar duhul curăției, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei, dăruiește-l mie, robului Tău. Așa Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin”

„Gustați și vedeți,
că bun este Domnul“

De-a lungul Păresimilor, Crucea lui Hristos, Învierea și bucuria Paștelui reprezintă sistemul de referință absolut pentru întreaga imnografie a postului. Uvertura acesteia o constituie Marele canon de pocăință al Sfântului Andrei Criteanul. Evocând cu măiestrie evenimentele istoriei sfinte, textul acestui poem înscrie ca parte a luptei dintre Dumnezeu și tenebre, lupta individuală duhovnicească, evocată prin acea notă personală a textului: „De unde voi începe a plânge faptele vieții mele ticăloase? Ce începere voi pune, Hristoase, tânguirii acesteia de acum?“, sau, „Suflete al meu, scoală! Pentru ce dormi? Sfârșitul se apropie și vei să te tulburi. Desteaptă-te, ca să se milostivească spre tine Hristos Dumnezeu!“⁷

Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, ceremonial nocturn de împărțire, și totodată expresie concretă a postirii de bucuria de a liturghisi, constituie sfârșitul pregătirii și plinirea nădejdi⁸. Dincolo de primirea cuminecăturii seara, în conformitate cu regulile ce presupun ajunarea în zilele de miercuri și vineri, această Sf. Liturghie constituie o pregustare a comuniunii cu Dumnezeu în ziua cea fără de seară, ce va să vină, așa cum întărește și textul catismei a XVIII-a, ca „noaptea să ridicăți mâinile voastre spre Domnul!“⁹

Sunt câteva imne cu totul speciale care contribuie la caracterul înălțător al acestei slujbe. Primul dintre ele, *Să se îndrepteze rugăciunea mea*, constituia inițial un acompaniament al împărțirii propriu zise, astfel rămânându-i această formă de cântare zăbavnică, ca ulterior să constituie o introducere în partea a doua a slujbei, o trecere de la vecernie la Liturghie. Solemnitatea *Heruvicului* acestei slujbe ține de datina aducerii darurilor dintr-un loc special, situat chiar în afara bisericii, la altar. Simbolistica venirii lui Hristos este evidentă în cadrul acestui ceremonial al vohodului, iar textul imnului heruvimic o exprimă plenar: „Acum puterile cerești împreună cu noi slujesc nevăzute, că iată întră Împăratul slavei. Iată Jertfa tainică săvârșită se înconjură. Cu credință și cu dragoste să ne apropiem, ca părtași vieții veșnice să ne facem. Aliluia, aliluia, aliluia!“¹⁰. Chinonicul „Gustați și vedeți, că bun este Domnul“, apoi „Pâinea cea cerească“ împlinesc această suită de cântări euharistice de seară.

„Crucii Tale ne închinăm Stăpâne,
și sfântă învierea Ta o slăvim“

Imnografia primei duminici din Postul mare evocă odată în plus periplusul vetero-testamentar realizat prin citirea Canonului Sf. Andrei: „Moise în vremea postului a luat Legea, și pe popor l-a tras la sine; Ilie postind, cerurile a încuiat (...) Mântuitorule, învrednicește-ne să ajungem la Învierea ta“¹¹, în timp ce comemorarea biruinței

Cea mai cunoscută dintre scrierile
Sfântului Efreem Sirul este rugăciunea
care este parte integrantă
din slujbele din Postul Mare
„Doamne și Stăpânul vieții mele...“

asupra iconoclasmului nu ține doar de o coincidență istorică, ci și de alt deziderat al postului, restaurarea vizualului: „Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bumule, cerând iertare greșelilor noastre“¹², apoi pomenirea Sf. Grigorie, din a doua duminică, reprezintă o a doua biruință a Ortodoxiei, în urma dezbaterii palamite.

La mijlocul Postului, în cea de-a treia duminică, cântăm imnul „Crucii Tale ne închinăm Stăpâne, și sfântă învierea Ta o slăvim“, în timp ce canonul de la Utrenie este o parafrază a Canonului învierii: „Veniți să cântăm cântare nouă, prăznuind pierzarea iadului, că Hristos S-a ridi-

cat din mormânt, omorând moartea și mântuind toată lumea“¹³.

După evocările duminicale ale Sf. Maria Egipteanca și Sf. Ioan Scărarul, evidente paradigme ale ascetismului, în cea de-a cincea săptămână se citește Acatistul Bunevestiri, moment ce preschimbă discursul penitențial al Bisericii într-unul de altă factură, ce trambitează o vocație a biruinței. Condacul „Apărătoare Doamnă...“ pe care îl cântăm în mod repetat pe parcursul acestei denii reprezintă, poate, cea mai iubită cântare intonată în cinstea Maicii Domnului.

Sâmbăta lui Lazăr nu putea transmite altceva decât un profund mesaj anastasic: *Învierea cea de obște mai înainte de patima Ta incredintându-o, pe Lazăr din morți, l-ai ridicat, Hristoase Dumnezeu!*¹⁴

Spuneam la început că imnografia postului constituie o călătorie a sufletului spre Înviere. Dinamica vieții spirituale specifice acestei perioade este, de atâtea veacuri, înscrisă în slujbele închinare acestor momente. Omul contemporan are posibilitatea de a face recurs la experiența mistică a Bisericii, iar atâta timp cât Tradiția va constitui reperul fundamental al Ortodoxiei, acesta va continua să-și asume biruința postului spre care ne îndreptăm conduși de harul Duhului Sfânt, ce înnulțește umilul obol livrat de dorința noastră de a ne înduhovnici. Imnografia acestei perioade constituie însă un izvor de viață sufletească, iar tot ceea ce ne rămâne e să urmăm, după putința și știința fiecăruia, îndemnul Sf. Pavel, din Epistola către Efeseni, acela de a vorbi între noi „În psalmi și în laude și în cântări duhovnicești, laudând și cântând Domnului, în inimile voastre, mulțumind totdeauna pentru toate întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, lui Dumnezeu (și) Tatăl“¹⁵ (**arhid. Ionuț AMĂRINII**)

¹ Alexander Schmemmann, *Postul cel Mare*, traducere de Andreea Stroe și Laurențiu Constantin, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1995, p. 11 și urm;

² *Triodul*, Ed. IBMBOR, București, 2000, p. 5;

³ *Ibidem*, p. 20;

⁴ *Ibidem*, p. 101;

⁵ Schmemmann, *Op. Cit.* p. 30;

⁶ *Triodul*, p. 129;

⁷ *Ibidem*, p. 133;

⁸ Schmemmann, *Op. Cit.* p. 57;

⁹ *Psalmul 133, 2*;

¹⁰ *Liturghier*, Ed. IBMBOR, București, 2000, p. 283;

¹¹ *Triodul*, p. 214;

¹² *Ibidem*, p. 207;

¹³ *Triodul*, p. 314;

¹⁴ *Ibidem*, p. 518;

¹⁵ *Efeseni 5*, 19-20.

Sărbătorile primăverii la români

Primăvara este legată simbolic de toate sentimentele și manifestările umane care implică iubire, dăruire, vitalism și exuberanță. De altfel, primăvara este asociată cu vârsta tinereții, implicând ca sentiment dominant iubirea. În această perioadă descoperim o serie de sărbători laice, unele vechi și transformate ca semnificație de-a lungul timpului, altele mai noi și împrumutate pentru a răspunde fie avântului comercial, fie unei dorințe superficiale de a sărbători cu orice preț ceva. Fără a se implica în mod direct în aceste manifestări laice, Biserica, în calitate de instituție divino-umană, le-a privit cu înțelegere sau cu reticență, oferind explicațiile cuvenite în legătură cu valoarea și semnificațiile lor.

Martie aduce cu sine mărțișorul, cu toate legendele și implicațiile lui simbolice.

Nu putem da sens creștin mărțișorului, atașându-i simboluri religioase

Mărțișorul nu este un simbol religios și în nici un caz creștin, ci este specific credințelor populare necreștine, fiind un element al unui ritual de înnoire a timpului și a anului. Până la a fi exploatat economic, el avea o singură formă, cea a discului solar și era confecționat doar din argint, fiind în același timp legat de un șnur împletit din două fire de lână colorată. Potrivit simbolisticii cromatice a anotimpurilor, șnurul era un simbol al trecerii de la iarnă la primăvară, putând în același timp să semnifice unitatea contrariilor sau împletirea inseparabilă a principiilor masculin și feminin. Mărțișorul era un simbol al soarelui, al focului și al luminii, o întrupare a bucuriei de a trăi, un semn prin care era salutată renașterea naturii, un simbol al purității sufletesti. El avea

„Omul mărțișorului“ avea conștiința apartenenței la universul înconjurător, trăind în același ritm cu el

rolul unui talisman magic solar menit să-i împrumute purtătorului frumusețe, iubire, puritate și să-l apere de boală și de deochi. În funcție de zona etnografică, era purtat până la o anumită sărbătoare a primăverii sau înflorirea unui pom.

Obiceiul de a pune în piept mărțișoare s-a perpetuat de-a lungul timpului, reușind să conviețuiască cu practicile creștine bimilenare. Cu toate acestea, semnificațiile esențiale ce însoțeau oferirea mărțișorului s-au pierdut, rămânând doar prilejul de a oferi bucurie celor dragi. „Omul mărțișorului“ avea conștiința apartenenței la universul înconjurător, trăind în același ritm cu el. De aceea știa să-i descifreze semnele și simțea nevoia împrumutării atributelor sale. Omul modern, dezrădăcinat, nu mai poate simți acest puls, în fața tarabei cu mărțișoare el nu alege încercând să se integreze unei continuități magico-simbolice, ci alegerea lui este una de natură estetică sau financiară, mărțișorul fiind o podoabă ce trebuie purtată într-un anumit context.

Pentru creștini, mărțișorul nu poate fi considerat decât un talisman, iar purtarea lui, o superstiție pe care cei mai mulți dintre noi nu o conștientizează. Biserica nu recomandă purtarea mărțișorului, dar tolerează această tradiție, având în vedere amploarea fenomenului și atitudinea inofensivă a manifestării. Pe de altă parte, nici nu putem da sens creștin mărțișorului, atașându-i simboluri religioase, într-o încercare de

„încreștinare“ a lui. Asocierea unui simbol naturalist cu unul de natură creștină (crucea, spre exemplu) este nefericită. Simbolurile creștine au o semnificație specifică și exprimă în sine realități ce nu au nevoie de îmbunătățiri semantice. Știm că simbolul uneste două realități într-o unitate sinergică. Dacă simbolistica mărțișorului leagă pe om de energiile unui corp ceresc, crucea, ca simbol creștin, ne deschide spre Dumnezeu, deoarece Cel crucificat pe ea este Hristos, biruitorul morții. Este drept că sfânta cruce are darul de a sfinți, dar ea nu poate fi așezată oriunde și nici asociată cu orice, ci singurele podoabe ce o înfrumusețează sunt cele duhovnicești, izvorâte din propriile eforturi spirituale. În calitate de creștini trebuie să ne asumăm destinul vieții noastre și să ne încredem în pronia lui Dumnezeu, încercând să nu ne mai folosim de surrogate, care nu pot decât să ne înstrăineze de autenticul duh creștin.

8 Martie și/sau Duminica Mironosițelor

Un alt eveniment important al primăverii este ziua de 8 Martie. Inițial s-a impus ca zi internațională a femeii, sub influența socialismului american, în urma eforturilor de emancipare a acesteia. În statele foste comuniste, această sărbătoare e percepută ca „o moștenire“ a

**Biserica acceptă sărbătorile oficiale,
cu caracter național sau internațional,
însă promovează pe cele care își găsesc
fundamentul în valorile autentice religioase.**

Comunismului, deoarece în acei ani ea a fost folosită în scop propagandistic, pentru demonstrarea că numai în astfel de orânduiri femeia era apreciată la adevărata ei valoare. Pentru comuniști, 8 Martie era ziua unui anumit tip de femeie- revoluționară, eroină, muncitoare.

În tradiția populară românească nu a existat o zi în care să fie serbată în toată țara ziua femeii. Plecând de la aceste premise și înțelegând contextul istoric al nașterii și impunerii ei la noi, am putea aprecia faptul că această zi nu evaluează adevăratele calități ale feminității și cu atât mai puțin pe cele creștine. Sărbătoarea promovează valorile socio-politice pentru care a luptat și luptă femeia modernă și-i confirmă egalitatea de drept cu bărbatul. De departe, mult mai bine aleasă ca zi care să reflecte profilul creștin al femeii contemporane este cea decisă de Sfântul Sinod, Duminica Femeilor Mironosite - zi a femeii creștine. Viața lor sfântă, consacrarea vieții lui Hristos, curajul de a înfrunta moartea, patosul credinței, atitudinea pioasă și demnitatea asumată le-au făcut vrednice ca numele să le fie trecute în Cartea vieții, iar viața lor să fie paradigma viețuirii creștine pentru femeile de astăzi. Cinstirea acestei duminici, ca zi a femeii creștine, este o recunoaștere a faptului că și femeia de astăzi este purtătoare de mirul pe care nu-l păstrează pentru îngroparea Domnului, ci în candelă sufletului său, așteptând, asemenea fecioarelor înțelepte, venirea lui Hristos.

Orice zi din viața noastră care nu are o implicație religioasă, nu are rol soteriologic în destinul nostru și tocmai de aceea calendarul cosacră fiecare zi unui sfânt sau unui eveniment religios. Fiecare zi a vieții noastre ar trebui să fie un timp al regăsirii de sine și al întâlnirii cu Dumnezeu.

Biserica acceptă sărbătorile oficiale, cu caracter național sau internațional, însă promovează pe cele care își găsesc fundamentul în valorile autentice religioase. 8 Martie face parte din categoria acelor sărbători internaționale ce trec de multe ori peste specificul cultural și religios al unui popor, în încercarea de a stabili punți care să exprime aceleași idealuri ale femeilor de pretutindeni.

Prin respectarea acestei sărbători, femeia creștină își poate conștientiza rolul ei în societate. Este o zi care confirmă egalitatea drepturilor sale socio-politice cu ale bărbatului, o zi a recunoașterii vocației sale de mamă, o zi de bucurie în care se poate exprima atașamentul și recunoștința față de darurile feminității. Desigur că mamele creștine, care știu că sărbătoarea creștină închinată femeii este „Duminica femeilor mironosite“, nu se pot sustrage acestui eveniment al lunii martie, avându-se în vedere amploarea și importanța acordată de societate, dar trebuie să poarte mereu în conștiință modelul mariologic al jertfei de sine și al dragostei jertfelnice.

În Calendarul Ortodox, pe lângă Sfântul Ierarh Mucenic Valentin, prăznuit pe 30 iulie, întâlnim mai mulți mucenici care au purtat acest nume: Sfinții Mucenici Marcu, Sotirih și Valentin - 24 octombrie, Sfânta Muceniță Valentina - 10 februarie, Sfântul Mucenic Valentin - 16 februarie; Sfântul Mucenic Valentin - 24 aprilie, Sfântul Valentin Preotul - 06 iulie, Sfânta Muceniță Valentina - 18 iulie

Ziua Sfântului Valentin sau a îndrăgostiților?

Mai nou și destul de pregnant întâlnim o altă sărbătoare asupra rostului căreia ne punem unele întrebări. Este vorba despre Ziua îndrăgostiților. Sfinții au fost în timpul vieții lor îndrăgostiți de Duhul Sfânt cu o iubire asemeni unui foc mistuitor de patimi, o iubire împărtășită de un Dumnezeu pe Care Sfântul Ioan l-a definit Iubire (I Ioan 4, 12). Evanghelia pe care Logosul ne-a încredințat-o se fundamentează pe Legea iubirii necondiționate a lui Dumnezeu Tatăl, ce trimite pe unicul Său Fiu la răstignire pentru vindicarea noastră, prin Duhul Sfânt putând beneficia de roadele acestei iubiri răstignite.

Imaginea iubirii dintre sufletul omului și Dumnezeu este una nupțială, iar mântuirea are drept condiții împlinirea iubirii milostive față de semenul nostru. Aceste exemple și multe altele ne relatează faptul că suntem înconjurați de iubirea lui Dumnezeu și că trebuie să ne deshidem acestei iubiri care să devină o constantă a vieții noastre. De ce am mai avea nevoie de o zi specială, în care să ne arătăm intensitatea senti-

mentelor față de persoana iubită, ca și cum acest lucru ar trebui încuviințat sau oficializat de cineva din exterior? Iubirea este un sentiment intim, împărtășit în mod tainic și într-o atmosferă specifică. De ce să fim tributari Occidentului și la acest capitol? Valentine's Day este înainte de toate o activitate comercialistă care-și revendică originea într-o istorioară destul de nesigură, pusă pe seama unui sfânt din spațiul catolic. Este un soi de Cupidon modern, cu o infrastructură logistică bine pusă la punct, care reușește să intuiască încă nematurizatele inimi ale tinerilor. Pe de altă parte, Dragobetele, tânărul zeu al dragostei din panteonul mitologiei românești, e varianta locală mai nou promovată a sărbătorii ce protejează pe îndrăgostiți și dragostea lor.

Să nu încercăm să acoperim păcatul sau să-l justificăm prin astfel de sărbători, străine de duhul curat și echilibrat al Ortodoxiei, de curăția specifică neamului românesc. Descoperim în cultul nostru ortodox nenumărate prilejuri, mai ales în perioada primăverii, care să ne ofere posibilitatea de a ne bucura de acest început și de a ne manifesta sentimentele care inundă ființa noastră. **(preot Valentin BĂLTOI, Parohia Icușești)**

Agenda de lucru a Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, pentru lunile martie-aprilie 2012

1 martie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe Pr. Toader Alixandrescu, Parohia Dărmănești; Pr. Grigoraș Popa, Parohia Chilii-Bolătău;

- a prezidat Sedința Permanentei Consiliului eparhial;
- a oficiat Slujba Canonului Sfântului Andrei Crețanul la Biserica „Precista Mare”, Roman. A citit Rugăciunea mare de dezlegare și a rostit cuvânt duhovnicesc;

2 martie

- audiențe și lucrări de birou;
- a prezidat ședința cu preoții din parohiile din Roman, în vederea organizării pelerinajului cu Sfintele Icoane;

3 martie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman.

- a hirotonit în treapta de diacon pe tânărul teolog Dumitru Marian Dabija, pe seama Parohiei Negrești, Prot. Roman.

- a participat la Slujba Vecerniei la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;

4 martie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

- a hirotonit în treapta de preot pe PC Diacon Dumitru Marian Dabija, pe seama Parohiei Negrești, Prot. Roman.

- a organizat și participat la procesiunea cu Sfintele Icoane în Mun. Roman.

- a oficiat Taina Sf. Maslu, înconjurat de un sobor de 100 de preoți și peste 5000 de credincioși. A rostit cuvânt de învățătură;

5 martie

- audiențe și lucrări de birou;

- a primit în audiență pe: Pr. Iulian Necula, Consilier al Arhiepiscopiei Iașilor; Pr. Cristinel Teșu, Capela „Sf. Arhid. Ștefan și Sf. Voievod Ștefan cel Mare” Pompieri Moinești; Pr. Constantin Butnaru, Biserica „Sf. Gheorghe și Eroii neamului”, Bacău; Pr. Constantin Tomozei, Protopop al Protopopiatului Bacău;

6 martie

- audiențe și lucrări de birou;

- a primit în audiență pe: Pr. Alexandru Croitoru, Parohia Berbinceni; Arhim. Antonie Jeflea, starețul Mănăstirii Giurgeni; Pr. Daniel Valentin Chirica, Parohia Holt; Pr. Costel Mares, Protopop al Protopopiatului Moinești; Pr. Ioan Antoci, Capela „Izvorul Tămăduirii”, Spitalul Mun. Roman; Pr. Ionel Ștefan, Parohia Prăjești; Pr. Ionel Doru, Parohia „Pogorârea Duhului Sfânt” (armenească), Roman; d-l Remi Stan, Romna, și d-l Codrin Laslău, Bacău;

7 martie

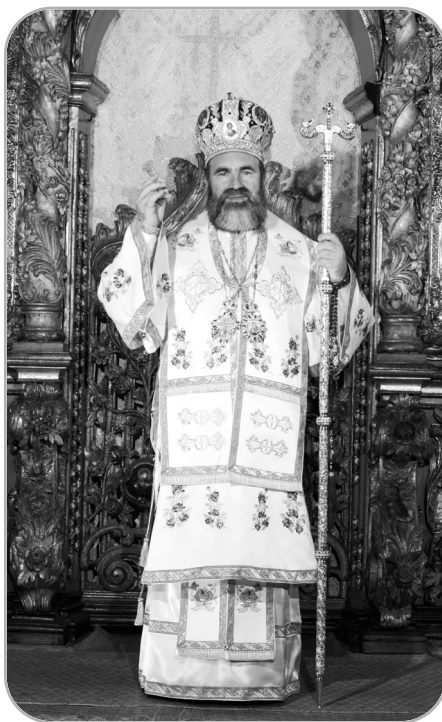
- audiențe și lucrări de birou;

8 martie

- audiențe și lucrări de birou;
- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;
- a primit în audiență pe: Pr. Liviu Dănilă, Parohia Chetris;

9 martie

- a participat la Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite în Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman;

11 martie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

12-15 martie

- audiențe și lucrări de birou;

16 martie

- audiențe și lucrări de birou;

- a primit în audiență pe: Pr. Aurel Cârlan, Parohia Viforeni; Pr. Gheorghe Anghel, Parohia Vulpășești; Pr. Ioan Antoci, Capela „Izvorul Tămăduirii”, Spitalul Mun. Roman; Pr. Florin Aurel Tuscanu, Protopop al Protopopiatului Roman;

- a oficiat Slujba prohodului pentru adormitul întru Domnul, Pr. Daniel Valentin Chirica, în Biserica „Sfinții Voievozi”, Parohia Holt;

17 martie

- a oficiat Slujba parastasului pentru cei adormiți din familia Preasfințitei Sale, la Biserica „Sf. Ilie”, Parohia Stănița;

18 martie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

- a susținut conferința cu tema „În Iisus Hristos suferința nu dezumanizează, ci transfigurează”, în sala de ședințe a Primăriei Mun. Moinești;

19 martie

- audiențe și lucrări de birou;

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

- a primit în audiență pe: Pr. Vasile Stan, Parohia Ghidion; Pr. Ioan Negoită, Protopop al Protopopiatului Sascut; Pr. Romeo Trofin, Parohia Simionesti;

- a prezidat Sedința Permanentei Consiliului eparhial;

20-22 martie

- audiențe și lucrări de birou;

23 martie

- audiențe și lucrări de birou;

- a primit în audiență pe: Pr. Vasile Lucaci, Parohia Sohodol; Pr. Iulian Adam, Iași; Pr. Ciprian Olteanu,

În seara zilei de 25 martie, PS Părinte Episcop Ioachim Băcăuanul a participat la Concertul Postului Mare organizat în Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva”, cu participarea corurilor „Paraschevi” și „Melozii Romanului”

În noaptea Învierii, Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“ din Roman, a fost oficiată de PS Episcop Ioachim Băcăuanul.

➤ Parohia Enăchești; Pr. Florin Aurel Țășcanu, protopop al Protopopiatului Roman;

25 martie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Buna Vestire“, Mănăstirea Tisa Silvestri. A rostit cuvânt de învățătură;

- a hirotonit în treapta de preot pe PC Diacon Gheorghe Mitrea, pe seama Mănăstirii „Nașterea Maicii Domnului“, Giurgeni;

- a participat la Concertul Postului Mare organizat în Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, cu participarea corurilor Paraschevi și Melozii Romanului. A rostit un scurt cuvânt duhovnicesc;

26 martie

- audiențe și lucrări de birou;

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

27 martie

- audiențe și lucrări de birou;

- a prezidat Sedința Permanentei Consiliului eparhial;

28 martie

- audiențe și lucrări de birou;

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

29 martie

- a vizitat bătrânii de la Centrul social-filantropic din Parohia Hârja.

30 martie

- audiențe și lucrări de birou;

1 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

2 aprilie

- audiențe și lucrări de birou;

- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

3 aprilie

- audiențe și lucrări de birou;

- a prezidat Sedința Permanentei Consiliului eparhial;

4 aprilie

- audiențe și lucrări de birou;

- a primit în audiență pe d-nii Andrei Antal și Codrin Laslău din Bacău;

5-6 aprilie

- a efectuat vizită la Mănăstirea Crasna, jud. Prahova;

7 aprilie

- a oficiat o Slujbă de pomenire în cimitirul Parohiei Măneciu, jud. Prahova;

8 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Intrarea Domnului în Ierusalim“, Bacău. A rostit cuvânt de învățătură;

- a participat la Slujba Vecerniei și Deniei la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman și la procesiunea organizată în Duminica Floriilor, în Roman;

9 aprilie

- audiențe, corespondență și lucrări de birou;

- a participat la Slujba Deniei la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

10 aprilie

- audiențe, corespondență și lucrări de birou;

- a participat la Slujba Deniei la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

Pe 18 martie, prezent la Moinești, PS Episcop Ioachim a susținut conferința cu tema „În Iisus Hristos suferința nu dezumanizează, ci transfigurează“, în cadrul celei de-a doua ediții a conferințelor „Trepte spre Înviere“ desfășurate în Postul Mare în Protopopiatul Moinești

11 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite în Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

- a oficiat Taina Sfântului Maslu, în Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

- a participat la Slujba Deniei la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

12 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

- a oficiat Slujba Deniei celor 12 Evanghelii în Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

- a acordat interviu la Radio Iași;

13 aprilie

- a oficiat Slujba Vecerniei și a scoaterii Sfântului Aer în Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

- a oficiat Slujba Prohodului la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

14 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman;

15 aprilie

- a oficiat Slujba Canonului Învierii și Sfânta Liturghie la Catedrala „Înălțarea Domnului“, Bacău. A rostit cuvânt de învățătură;

- a oficiat Slujba Vecerniei Învierii la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman, înconjurat de un sobor de preoți din Protopopiatul Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

16 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală „Cuvioasa Parascheva“, Roman. A rostit cuvânt de învățătură;

- a hirotonit preot pe PC Arhid. Iulian Neculai Mușat pe seama Bisericii „Buna Vestire“, Bacău;

17 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie la

20 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica Lazaret;

- a oficiat Slujba aghiasmei și slujba de sfințire a Centrului social-filantropic Lazaret;

21 aprilie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala „Înălțarea Domnului“, Bacău. A rostit cuvânt de învățătură;

- a oficiat Slujba de pomenire a episcopului Ioachim Mares la Catedrala „Înălțarea Domnului“, Bacău.

22 aprilie

- a oficiat Slujba de sfințire a Bisericii „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul“, cartierul Micleasa, Moinești.

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul“, cartierul Micleasa, Moinești. A rostit cuvânt de învățătură;

- a oficiat Slujba Vecerniei la Biserica „Sfântul Gheorghe“, Orbic. A rostit cuvânt de învățătură;

28 aprilie

- a oficiat Slujba de sfințire a Căminului cultural din Parohia Simionesti, Roman. A rostit cuvânt ocazional;

29 aprilie

- a oficiat Slujba de sfințire a Bisericii „Sf. Maria Magdalena“, Onești;

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sf. Maria Magdalena“, Onești. A rostit cuvânt de învățătură. (A consenat arhid. Ciprian-Ioan IGNAT, Secretar eparhial)